

Medicus

„Să formezi o echipă este doar începutul, să rămâi împreună este progresul, să lucrezi împreună este succesul.”

Nr. 9-10 (964-966)
Octombrie-Deceembrie 2022

Fondator : Instituția Publică Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova

Editorial

Stimată comunitate universitară,

E final de an – moment oportun pentru a trece în revistă evenimente memorabile ce vor rămâne înscrise în istoria Almei Mater, la realizarea cărora a contribuit fiecare dintre noi.

În anul 2022 am reușit să lansăm un program de studii de licență – Fiziokinetoterapie și reabilitare și trei programe de master – Nutriție umană, Sănătate mintală publică și Optometrie clinică, care au fost evaluate și autorizate de ANACEC. Totodată, au fost acreditate la nivel național programele de studii de licență Sănătate publică, programul de master Management în sănătate publică și programul de formare profesională continuă Psihopedagogie.

Un succes deosebit constituie acreditarea internațională a celor trei programe de studii integrate – Medicină, Stomatologie și Farmacie. Am demonstrat încă odată că învățământul superior medical din Republica Moldova corespunde stan-

dardelor de calitate ale Federației Mondiale pentru Educația Medicală. Astăzi afirmăm cu mândrie că USMF „Nicolae Testemițanu” poate concura cu cele mai prestigioase universități de profil din lume în ceea ce privește calitatea studiilor, iar absolvenții noștri sunt competitivi și apreciați în întreaga lume.

Și activitatea de cercetare a luat amploare datorită implementării conceptului educație prin cercetare, prin activizarea cercurilor științifice pentru studenți, pregătirea cadrelor științifice, câștigarea proiectelor de cercetare, organizarea manifestărilor de anvergură cu participarea experților străini, consolidarea diasporei medicale și extinderea parteneriatelor internaționale, dezvoltarea infrastructurii prin fondarea laboratoarelor științifice, achiziționarea echipamentelor performante pentru realizarea activității de cercetare științifică, aplicarea principiilor științei deschise etc.

În vara anului curent USMF „Nicolae Testemițanu” a înscris

un nou record în clasamentul internațional Ranking Web of Universities (Webometrics) – locul 1 printre instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova. De asemenea, potrivit Ranking Web of Repositories, universitatea noastră deține întâietatea și în clasamentul repozitoriilor instituționale din țară.

Traversăm timpuri dificile, dar suntem determinați să muncim cu ardoare pentru realizarea Planului de dezvoltare strategică instituțională, cu scopul sporirii calității învățământului superior medical și a cercetărilor în domeniul medicinei și farmaciei, acordării asistenței medicale calificate populației și consolidării sistemului național de sănătate. Vom continua să ne orientăm la necesitățile pieței muncii, la cerințele și tendințele contemporane de internaționalizare și digitalizare în domeniul instruirii și cercetării medicale, pentru a îmbunătăți calitatea și a diversifica programele de studii, a fortifica cercetarea și inovarea, a efi-

cientiza managementul universitar și a dezvolta resursele umane, a consolida parteneriatele internaționale și a crește vizibilitatea și prestigiul Universității. În susținerea acestui fapt vin oportunitățile de cooperare internațională, de aplicare la proiecte și accesare a fondurilor europene oferite de statutul țării noastre de candidată la UE. În acest sens, trebuie să valorificăm la maximum toate resursele.

Dragi colegi și beneficiari de studii,

Sperăm ca Noul An să aducă pace în întreaga lume, stabilitate socială în țară și speranță la viață. Vă doresc armonie și bunăstare, dragoste și fericire în familiile Dumneavoastră, să vă păstrați optimismul și să perseverați pentru realizarea misiunii și obiectivelor instituționale, a proiectelor și aspirațiilor personale.

Crăciun fericit alături de oamenii dragi și la mulți ani prosperi!

Rector Emil Ceban,
profesor universitar,
dr. hab. șt. med.

Flori de măr, flori de sănătate!

Bună, gazde primitoare,
Vă aducem vestea mare:
Azi e seara de Crăciun
Flori de măr,
Și venim cu un gând bun,
Flori de măr.

Noi pornim a colinda
De la o subdiviziune la alta,
Cu noroc și sănătate,
Flori de măr,
Pentru întreaga comunitate,
Flori de măr.

Binecuvântare-n toate
Onorate Domnule Rector,
Pentru a menține
al Universității vector,
Flori de măr,
Spre recunoaștere internațională,
Flori de măr,

Cu noi programe educaționale
Și proiecte excepționale,
Flori de măr.

Pentru-a Almei Mater notorietate
Vă colindăm cu drag și pietate,
Să înregistrați
performanțe nenumărate,
Flori de măr,
Excelență-n cercetare
și studii de calitate
Flori de măr.

Distinși prorectori, decani și prodecani,
Toate bune și mulți bani!
Să trăiți în pace și armonie,
Flori de măr,
În dragoste și fericire,
Flori de măr.

Stimați profesori,
conferențieri și asistenți,

Să vă bucurați de ucenici inteligenți,
Ani prosperi și viguroși,
Flori de măr,
Plini de iubire și frumos,
Flori de măr.

Dragi studenți, doctoranzi
și medici rezidenți,
Să fiți curajoși și perseverenți,
La studii și cercetare,
Flori de măr,
S-ajungeți specialiști de valoare,
Flori de măr.

Dragă comunitate universitară,
Și la anul vom veni
Ziarul dacă veți citi,
Flori de măr.
Vă dorim pace și bunăstare
Și vă mulțumim pentru conlucrare,
Flori de măr.

Casa să Vă fie plină
De belșug și de lumină,
Binele să Vă însoțească
Flori de măr,
Visurile să se-implinească
Flori de măr.

S-avem cu toții un an bogat,
Sufletul curat și împăcat!
Colindul –
instituțional personalizat
Flori de măr,
De echipa DCRP – semnat,
Flori de măr.

Să respectăm
tradiția strămoșească –
Cine-l ascultă, să trăiască,
Flori de măr.

La anul și la mulți ani!

Raportul rectorului privind activitatea USMF „Nicolae Testemițanu” în a.u. 2021-2022

„Anul universitar 2021-2022 a fost unul complicat, cu multe provocări generate de consecințele pandemiei COVID-19, criza energetică și situația geopolitică din regiune. În pofida acestor impedimente, am reușit să demonstrăm, încă o dată, că suntem o forță care nu cedează în fața dificultăților și capabilă să învingă în orice situație”. Afirmatia aparține rectorului Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” și a fost făcută la ședința solemnă a Senatului dedicată aniversării a 77-a de la fondarea instituției.

Potrivit rectorului Emil Ceban, 2022 va rămâne în istorie ca anul acreditării internaționale a programelor de studii integrate Medicină, Stomatologie și Farmacie. De asemenea, în acest an a fost evaluat sistemul de control intern al Universității – un proces dinamic de adaptare permanentă a instituției la schimbările din mediul extern, fiind organizate cinci misiuni de audit intern. Totodată, a avut loc auditarea internă și externă a Sistemului de Management al Calității (SMC) pentru a asigura menținerea funcționalității. La nivel intern au fost auditate 26 de subdiviziuni universitare și stabilite 39 de acțiuni de îmbunătățire, majoritatea fiind deja implementate. În 2021, la USMF „Nicolae Testemițanu” s-a desfășurat și auditarea externă, ce a reconfirmat existența unui SMC complet și performant, a unei echipe competente și a unui sistem consolidat de calitate.

În contextul reformei curriculare au fost actualizate planurile de învățământ pentru programele de studii Optometrie și Asistență medicală generală. În scopul diversificării ofertei educaționale, au fost elaborate planuri noi de învățământ pentru inițierea programului de licență Fiziokinetoterapie și reabilitare și a programelor de master Nutriție umană, Sănătate mintală publică și Optometrie clinică. În anul de referință a avut loc procesul de acreditare națională a programelor de licență Sănătate publică și Optometrie și a celui de master – Management în sănătate publică, precum și a programului de formare profesio-

nală continuă a cadrelor didactice Psihopedagogie. Tot în acest an Universitatea a obținut autorizarea pentru funcționarea provizorie a programelor Fiziokinetoterapie și reabilitare și Optometrie clinică.

Internaționalizarea procesului educațional este una dintre cele mai importante reforme, în corespundere cu recomandările Federației Mondiale pentru Educație Medicală și altor structuri internaționale. În acest context, în anul de studii 2022-2023 se preconizează inițierea instruirii în limba franceză la programul de studii Medicină.

Una dintre prioritățile strategice ale Almei Mater este îmbunătățirea activității de cercetare și inovare. La acest capitol au fost înregistrați mai mulți indicatori de performanță: din numărul total de 1700 de lucrări științifice, 99 de articole au fost publicate în reviste cu factor de impact ISI (cu 32 mai mult comparativ cu anul precedent), 129 de lucrări – în baza de date SCOPUS și 162 de articole – în alte publicații internaționale.

În anul 2022 au fost susținute 22 de teze: 17 de doctor și 5 – de doctor habilitat în științe medicale.

O realizare importantă în acest an reprezintă achiziționarea microscopului confocal în cadrul proiectului

transfrontalier OBDIA-NET, precum și instruirea unui specialist în morfologie la Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș, România, și la Centrul Leton de Cercetare Biomedicală din Riga. În cadrul proiectului menționat, au fost procurate animale de laborator de linia Wistar de la Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Medico-Militară „Cantacuzino” din București și a fost elaborată linia de producere a hranei speciale dietetice standardizate.

Printre realizări se numără și

un proiect de lege, ce a fost transmis spre examinare comisiilor parlamentare și înaintat pentru dezbateri publice.

În această toamnă, universitatea noastră a inițiat procesul de obținere a statutului de gazdă a unui Centru Regional de Cercetare al Centrului Internațional pentru Inginerie Genetică și Biotehnologie (ICGEB) în Republica Moldova. Acesta va contribui la consolidarea competențelor, cunoștințelor și capacităților de cercetare ale comunității științifice locale.

În curs de aplicare este noul Regulament antiplagiat, în conformitate cu care, în anul curent, în premieră, au fost evaluate 36 de teze de masterat, iar începând cu anul viitor se planifică verificarea similitudinii a tezelor de licență.

Un rol important în impulsivizarea procesului de cercetare revine proiectelor naționale și internaționale. În prezent, în curs de realizare sunt 49 de proiecte, inclusiv 33 de cercetare, la nivel național. Bugetul total al proiectelor pentru anul 2021 a constituit 30,1 mln lei, inclusiv 6,5 mln lei sub formă de cofinanțare. În anul 2022, în derulare sunt 16 proiecte internaționale de cercetare, cu un buget total de aproximativ 17 mln lei, iar altele 8 au fost câștigate recent. Universitatea participă la proiecte cu finanțare europeană precum: Orizont 2020, acțiunile COST, Erasmus, Banca Mondială, Fundația Soros-Moldova, ICGEB, Danube ș.a., ce facilitează efectuarea cercetărilor științifice la nivel internațional, instruirea cadrelor didactice, dar și a tinerilor cercetători în laboratoare performante.

Activitatea clinică s-a remarcat în anul de referință prin elaborarea și implementarea a 15 protocoale clinice naționale la diverse profiluri. Astfel, angajații clinicilor universitare au elaborat 68 de metode noi de diagnostic și tratament, au obținut 24 de brevete de invenție și 61 de inovații.

Au fost amplificate activitățile pe segmentul cooperării internaționale în domeniul: didactic, cercetării științifice, mobilității academice, recru-

tării cetățenilor străini la studii și creării de parteneriate cu universitățile și instituțiile de profil din străinătate. În perioada raportată au fost negociate și semnate 10 acorduri noi de colaborare și reînnoite alte trei. Actualmente, Universitatea are încheiate 90 de acorduri funcționale de cooperare cu instituții de învățământ superior de peste hotare din 27 țări.

La capitolul vizibilitate instituțională, potrivit raportului Webometrics din luna iulie 2022, USMF „Nicolae Testemițanu” se situează pe primul loc printre universitățile din Republica Moldova și pe locul 3875 în lume, în ascensiune cu 2695 de poziții la nivel global.

Universitatea a intrat în TOP 10%, regăsindu-se printre cele mai bune 2500 de universități din lume, conform Global Aggregate Ranking 2022 – agregator independent de evaluare a învățământului superior.

USMF „Nicolae Testemițanu” a urcat 100 de poziții în clasamentul internațional The Three University Missions (MosIUR) 2022, ediția a VI-a. Astfel, universitatea noastră se situează pe locul 901-1000, fiind unica instituție de învățământ superior din țară prezentă în acest rating.

Potrivit rectorului Ceban, avansarea în clasamentele internaționale sunt o dovadă și un rezultat al eforturilor comune ale întregii echipe universitare. Este de apreciat faptul că fiecare membru al familiei USMF „Nicolae Testemițanu” conștientizează și își valorifică capacitățile și profesionalismul în scopul prosperării Almei Mater.

În concluzie, rectorul Emil Ceban a reiterat: „Ne propunem să menținem și să dezvoltăm valorile moștenite și, concomitent, să facem față provocărilor timpului prin racordarea standardelor universitare la cele naționale, europene și mondiale, să fim cât mai activi, inovativi și consecvenți în ceea ce facem, pentru a realiza obiectivele stabilite în Planul strategic de dezvoltare a Universității pentru anii 2021-2030”.

Sistemul universitar de management al calității – funcțional și viabil

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” deține un sistem de management al calității (SMC) certificat conform standardului ISO 9001:2015. Acest fapt este reconfirmat prin certificatul acordat universității noastre de organismul de certificare „CERTIND” din București, România, în data de 1 noiembrie 2022. Documentul, valabil până în noiembrie 2023, atestă funcționalitatea SMC în domeniul învățământului superior medical și farmaceutic, formării continue a medicilor și farmaciștilor și activității de cercetare științifică universitară.

trevederii cu rectorul Emil Ceban și câțiva membri ai echipei administrative a USMF „Nicolae Testemițanu”, evaluatorul român a accentuat că sistemul universitar de management al calității este funcțional și viabil, iar standardul de calitate aplicat este unul foarte înalt, fapt ce solicită mult efort și profesionalism pentru a-l menține.

„Aveți un sistem de management al calității matur, mereu upgradat. Întreg corpul profesional și echipa responsabilă de calitate sunt exigenți și denotă o pregătire la un nivel superior comparativ cu alte universități și

În anul curent, evaluarea externă a fost realizată în data de 20 și 21 octombrie de către auditorul Vlad Gheorghită, expert al „CERTIND”. Astfel, pe parcursul a două zile de audit extern, expertul a efectuat vizite la câteva subdiviziuni universitare, a organizat interviuri, a observat procesele și activitățile realizate, precum și a analizat informații documentate.

La finele misiunii, în cadrul în-

centre de profil. Într-o țară micuță, sunteți o universitate foarte mare”, a afirmat expertul.

Rectorul a menționat că echipa administrativă acordă o atenție majoră recomandărilor auditorilor și, după fiecare misiune de audit, ajustează procesele și asigură continuitatea îndeplinirii tuturor cerințelor standardului de calitate cu scopul îmbunătățirii permanente.

Programele de studii integrate – Medicină, Stomatologie și Farmacie – acreditate internațional

Programele de studii integrate Medicină, Stomatologie și Farmacie ale Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” corespund standardelor de calitate ale Federației Mondiale de Educație Medicală (World Federation for Medical Education – WFME). Acest lucru este confirmat de Agenția Independentă de Acreditare și Rating din Kazahstan prin certificatele de acreditare a celor trei programe de studii pentru următorii 5 ani. Despre acest fapt a informat prim-prorectorul Olga Cernețchi, prorector pentru activitatea didactică, în cadrul ședinței Senatului din 24 noiembrie 2022.

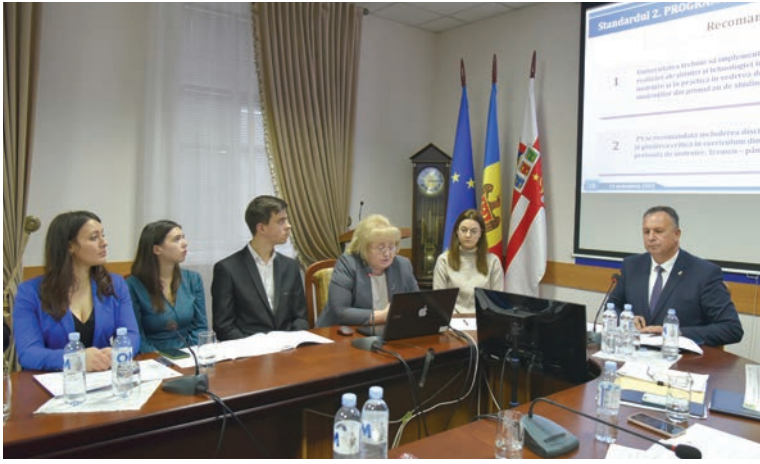
Printre punctele forte ale Universității identificate de experții străini se numără: dotarea cu mijloace și echipamente moderne – necesare procesului de instruire și cercetare științifică, deținerea propriilor baze clinice, actualizarea permanentă a curriculumului și a programelor de studii, existența și funcționalitatea Sistemului Informațional de Management Universitar (SIMU) ce face conexiunea între procesele operaționale ale Universității și programele de studii, evaluarea cunoștințelor studenților la disciplinele fundamentale prin intermediul SIMU și MOODLE, studenți motivați, orientați spre obiective și rezultate, servicii de suport și ghidare pentru beneficiarii de studii ș.a. De asemenea, printre atuuri au fost menționate și participarea personalului academic la evaluarea programelor educaționale ale universităților de profil medical și farmaceutic de peste hotare, colaborarea în domeniul educației, cercetării și inovării cu universități și facultăți similare din străinătate, cooperarea extinsă în domeniul educației, cercetării medicale și asistenței medicale cu universități, facultăți și centre

medicale de cercetare din peste 27 de țări.

În același timp, Comisia IAAR a venit cu unele recomandări, printre care: extinderea numărului disciplinelor axate pe medicina bazată pe dovezi și gândirea critică în planurile de învățământ, precum și a disciplinelor de formare și dezvoltare a abilităților de cercetare ale studenților; integrarea metodelor moderne de predare-învățare și introducerea lor în curriculumul disciplinelor nu doar ca metode de predare, dar și ca metode de evaluare; implementarea continuă în procesul de instruire și în activitate a celor

bază al deciziilor experților, dar există și aspecte pe care urmează să le îmbunătățim. Din acest considerent vom trece la o altă etapă de activitate pentru a face față provocărilor timpului. Desigur, vom ține cont de toate recomandările, le vom discuta și analiza detaliat și le vom implementa în așa mod ca instituția noastră să se dezvolte continuu, iar calitatea învățământului medical și farmaceutic și nivelul de pregătire a specialiștilor să crească”, a punctat rectorul Emil Ceban.

În încheiere, rectorul a transmis felicitări întregii comunități univer-

mai actuale realizări ale științei și tehnologiei; elaborarea studiilor de caz pentru evaluare, a testelor Problem Based Learning pentru examene, a scenariilor și a criteriilor de evaluare, și aplicarea acestora ca componentă obligatorie a procesului de instruire și evaluare. Printre recomandări se numără și necesitatea fondării unui spital universitar.

„Avem multe puncte forte, ceea ce ne bucură și constituie temeiul de

sitare pentru această performanță, exprimând recunoștință și apreciere pentru munca depusă în scopul realizării acestui obiectiv prioritar, în conformitate cu Planul strategic de dezvoltare a Universității în perioada 2021-2030.

USMF „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova a obținut statutul de instituție acreditată internațional, conform standardelor WFME, pentru o perioadă de 5 ani, în iunie 2019.

Reprezentanți ai Universității – certificați în leadership și management

Primii 15 reprezentanți ai echipei manageriale ai Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” au primit certificatele de absolvire a cursurilor de perfecționare la specialitatea „Leadership și management”. Activitățile de instruire au fost desfășurate în perioada 6 octombrie 2021 - 15 martie 2022 în cadrul Programului de formare continuă „Leadership și management în învățământul superior din Moldova” (Moldova Higher Education Leadership and Management – MHELM). Festivitatea a avut loc în data de 18 octombrie curent, în prezența partenerilor proiectului de la Universitatea Tehnică a Moldovei (UTM), coordonator național, și de la Universitatea din Gloucestershire, Regatul Unit al Marii Britanii.

Rectorul Emil Ceban a exprimat recunoștință membrilor delegației, accentuând că acest proiect este o continuare a programelor Erasmus ce promovează dezvoltarea durabilă a partenerilor din domeniul învățământului superior și va aduce multiple beneficii pentru managementul instituției, fiind instruite persoane-cheie din administrație.

În opinia prof. Larisa Bugaian de la UTM, coordonator național al proiectului MHELM, aceste certificate confirmă faptul că „noi vom fi acei pionieri care vom aduce îmbunătățiri și modernizarea sistemului de învățământ superior din Republica Moldova, fiind la etapa lansării schimbărilor. Astfel, grație acestui curs am aflat de experiențe și bune practici ce pot fi preluate de la alte universități din Republica Moldova și de peste hotare”.

La rândul său, David Dawson, partener de proiect de la Universitatea din Gloucestershire, a subliniat că: „Diseminarea informațiilor despre acest program, nou în Republica Moldova, precum și a celor mai bune practici din universitățile partenere din UE în ceea ce privește proiectarea și livrarea programelor de dezvoltare profesională, ar trebui să fie

instituțiile de învățământ superior, al doilea – managementul profesional și cultura organizațională, al treilea modul vizează managementul resurselor umane și al patrulea ține de managementul schimbării și dezvoltarea instituțională. Cursul a fost constituit din 1200 de ore, echivalentul a 40 de credite și a inclus diverse activități: traininguri, ateliere de lucru, master-

un obiectiv permanent de creștere a competenței de conducere și management a universităților din Republica Moldova”.

Proiectul MHELM a fost implementat în consorțiu cu alte șase instituții de învățământ superior din țara noastră și trei universități partenere din Germania, Marea Britanie și România. Programul de instruire a inclus patru module, la dezvoltarea cărora au participat experți din toate universitățile partenere. Astfel, primul modul a fost dedicat aspectelor de leadership și management în

classuri, studii de caz, mese rotunde, ateliere ș.a.

Proiectul este finanțat de Programul european ERASMUS+ „Capacity building in Higher Education (CBHE)”, categoria țărilor Parteneriatului Estic, în conformitate cu Planul de acțiuni al Ministerului Educației și Cercetării al RM pentru anul 2022. Obiectivul principal al proiectului este consolidarea guvernantei, a planificării strategice și a managementului în universitățile din Moldova, pentru a sprijini reforma sectorului prin sporirea capacității de conducere și de gestionare.

Campanie națională de prevenire a traumatismelor și siguranță a copiilor în trafic

În perioada 23-30 noiembrie 2022, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova în colaborare cu Inspectoratul Național de Securitate Publică (INSP) al Inspectoratului General de Poliție a desfășurat campania națională cu genericul „Prevenirea traumatismelor și siguranța copiilor în trafic”.

Evenimentul de lansare a avut loc la Liceul Teoretic cu Profil de Arte „Ion și Doina Aldea-Teodorovici” din Chișinău, unde specialiștii de la INSP au atras atenția elevilor din clasele primare la principalele reguli și comportamentul în trafic. Reprezentanții USMF „Nicolae Testemițanu” și studenții de la specialitatea Sănătate publică le-au vorbit despre gravitatea traumatismelor cauzate de accidente rutiere.

În opinia lui Serghei Cebanu, șef al Departamentului Medicină Preventivă, problema traumatismelor ca urmare a accidentelor rutiere devine tot mai acută, fapt atestat de datele statistice: „În cadrul universității noastre există o direcție de cercetare în domeniul prevenirii traumatismelor și a violenței, în general. Sperăm ca această campanie să contribuie esențial la scăderea numărului de accidente de circulație și, respectiv, la evitarea traumatismelor rutiere”.

Natalia Dadiani”, Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Liceul Academic de Arte Plastice „Igor Vieru” din Chișinău, Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu” din orașul Hîncești, Liceul Teoretic „Aurel David” din satul Bardar și Școala Primară Pojăreni din raionul Ialoveni - pentru a le explica copiilor, în termeni simpli, de ce este important să fie prudenți atunci când sunt atât în rol de pietoni, cât și de pasageri.

Potrivit datelor INSP, în ultimele 10 luni ale anului curent a fost atestată o creștere a numărului de minori implicați în accidente rutiere, precum și a numărului traumatismelor suportate, comparativ cu perioada analogică a anului precedent. În total, 388 de copii au avut de suferit în urma accidentelor rutiere, ceea ce constituie 17,9% din numărul total de victime ale accidentelor înregistrate la nivel național. Ca urmare, 13 minori au decedat, 263 s-au ales cu traumatisme ușoare, iar 85 – cu traumatisme grave. Totodată, 143 de minori au fost afectați în accidente rutiere în postura de pietoni, 5 dintre care au decedat. Alți 132 de minori – pasageri – au fost accidentați în trafic, dintre care doi au decedat, iar 126 de copii au fost traumatizați.

Îngrijorător este faptul că, în ultima perioadă s-a majorat semnificativ și numărul de accidente rutiere provocate de către minori – în număr

Conferențiarul universitar Angela Cazacu-Stratu, Disciplina de igienă, a informat despre cele mai frecvente traume la copii cauzate de accidente rutiere – cranio-cerebrale, ale regiunii toracice, traumatismele membrilor inferioare și celor superioare.

De asemenea, Svetlana Cociu, asistent universitar la Disciplina de igienă, a accentuat că Republica Moldova se situează pe locul patru la nivel global atât în ceea ce privește structura morbidității, cât și cea a mortalității după numărul de leziuni traumatice și alte traume intenționate și neintenționate, inclusiv otrăviri, și pe locul doi după numărul deceselor provocate de traumatismul rutier.

În cadrul acțiunii de informare, studenții de la specialitatea Sănătate publică au împărțit micilor pietoni materiale promoționale și i-au îndemnat să fie atenți la traversarea străzii.

Daniela Ciobanu, studentă în anul III, a declarat că rolul studenților, în calitate de viitori specialiști în sănătate publică, a fost să informeze grupurile de risc, în special copiii, pentru că doar așa se va reuși prevenirea traumatismelor provocate de accidente rutiere.

Cristina Rusu, studentă în același an de studii, a menționat că participă la această campanie, deoarece misiunea ei este să ajute oamenii. Împreună cu colegii au mers în mai multe instituții de învățământ din țară - Liceul Teoretic „Principesa

de 122 (în creștere cu 23,2% comparativ cu anul trecut). În total, 6 minori au decedat, în comparație cu anul precedent – 4, alți 69 de copii au fost traumatizați ușor (în 2021 – 47), iar 28 – traumatizați grav (în comparație cu 34).

Vârsta minorilor accidentați: 0-6 ani – 64 implicați, 3 decedați și 57 traumatizați; 7-9 ani – 53 implicați, inclusiv 52 traumatizați; 10-14 ani – 94 implicați, dintre care 91 traumatizați; 15-17 ani – 107 implicați, 7 decedați și 84 – traumatizați.

Acțiunea se înscrie în Planul Global de siguranță rutieră și Decadei de Acțiuni pentru Siguranță Rutieră pentru anii 2021-2030, potrivit acestora Republica Moldova s-a angajat să reducă rata de decese cauzate de accidente rutiere și a traumatismelor, cu 50 la sută, până în 2030. Totodată, anual, în a treia duminică a lunii noiembrie este marcată Ziua Mondială a Comemorării Victimelor Traficului Rutier, în acest mod fiind evidențiată necesitatea promovării siguranței rutiere și sporirii responsabilității tuturor participanților în trafic.

Inițiativa este susținută de proiectul internațional „iCREATE: Sporirea capacității de cercetare în Europa de Est”, finanțat de institutele naționale de sănătate din SUA, ce a avut drept scop creșterea capacității de cercetare și prevenire a traumatismelor și violenței în trei țări în curs de dezvoltare: Armenia, Georgia și Republica Moldova.

Un grup de studenți stomatologi în mobilitate academică în SUA

Șase studenți din anii III-V de la Facultatea de Stomatologie a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” s-au aflat într-o mobilitate academică la Școala de Medicină Dentară a Universității Chapel Hill Adams din statul Carolina de Nord (CN), Statele Unite ale Americii (SUA), în perioada 17-27 octombrie curent.

Stagiul mediciniștilor de două săptămâni a inclus atât cursuri teoretice, cât și ore practice privind diagnosticarea și managementul leziunilor orale. Vizitele la catedre de profil ale Universității, dar și în clinicile private le-au oferit ocazia să testeze pe manopere metode noi de tratament stomatologic, tehnici moderne de lucru cu pacienții, dar și să-și sporească încrederea în abilitățile proprii.

țara noastră și statul american, ce se datorează implicării și profesionalismului cadrelor didactice ale USMF „Nicolae Testemițanu”, dar și partenerilor din CN.

Tinerii ne-au împărtășit impresii din experiența lor americană pe care o percep ca fiind unică.

Eugen Stasoc, student în anul V: „Cunoștințele acumulate în SUA ne-au motivat și mai mult să creștem profesional. Am trăit viața unui student simplu și am studiat cultura americană. Apreciez deschiderea lor ca popor și faptul că ne-au ajutat să ne integrăm în comunitate”.

Daniela Dascăl, studentă în anul III, a relatat că în această perioadă scurtă, dar plină de evenimente, a reușit să studieze și să creeze legături strânse cu studenții de acolo: „Am

gândirea clinică, secrete în tehnica de lucru și modul de interacțiune cu pacientul sunt de neprețuit”, a afirmat Marius Palii, student în anul IV.

În scrisoarea oficială transmisă de universitatea gazdă administrației USMF „Nicolae Testemițanu” se confirmă că studenții noștri au frecventat seminare și prelegeri în domeniul stomatologic, s-au familiarizat cu activitatea clinicii pentru studenți-doctoranzi, cu cea a clinicilor de studii postuniversitare în ortodontie, pediatrie, endodontie, chirurgie operatorie și oro-maxilo-facială, precum și de studii postuniversitare în protetică alături de studenți și medici rezidenți de la acele specialități. De asemenea, studenții au participat la un curs de formare stomatologică continuă „Caz bazat pe recenzii și actualizare clinică privind diagnosticul și gestionarea leziunilor orale”, prezentat de Dr. Ricardo Padilla și sponsorizat de Dr. Stephen Mackler. În plus, au petrecut o zi de observare la un cabinet privat din orașul Raleigh, organizat de Dr. Cheryl Siegel, Facultatea de Stomatologie, și au participat la un dineu organizat de Societatea Stomatologică din Comitatul Wake.

Programul de mobilitate academică a fost organizat prin intermediul Biroului de Inițiative Globale, în cadrul parteneriatului între Republica Moldova și statul Carolina de Nord.

Facultatea de Stomatologie a USMF „Nicolae Testemițanu” a fost bine reprezentată de acest grup de studenți. Sperăm să continuăm acest schimb, deoarece îmbunătățește experiența educațională a studenților din ambele instituții, se menționează în scrisoare.

Programul de mobilitate academică a avut loc prin intermediul Biroului de Inițiative Globale, în cadrul parteneriatului între Republica Moldova și statul Carolina de Nord.

Studenții au avut și o întrevedere cu Elaine Marshall, secretarul de stat al Carolinei de Nord, în cadrul căreia oficialul le-a vorbit despre rezultatele parteneriatului durabil între Republica Moldova și CN, dar și despre perspectivele de dezvoltare ale acestuia. Tinerii au menționat că acolo au aflat mai multe detalii despre colaborarea fructuoasă și de lungă durată dintre

cunoscut profesori minunați, dar și alți specialiști în domeniu, cărora le mulțumim pentru implicarea activă în mobilitatea noastră academică”.

„Sunt recunoscător pentru oportunitatea oferită. Pe lângă vastul volum de informație acumulat, am obținut experiențe avansate în domeniul stomatologic. Posibilitatea de a observa, a analiza și a implementa

Fortificarea educației prin cercetare în medicină la USMF „Nicolae Testemițanu”

În data de 7 decembrie 2022 a fost lansat subproiectul investițional Fortificarea educației prin cercetare în medicină în cadrul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” (FORCE-med). Grantul, în valoare de 2 milioane 150 de mii de euro, a fost alocat de Guvernul Republicii Moldova în cadrul proiectului „Învățământul superior din Moldova” implementat de Ministerul Educației Cercetării al Republicii Moldova în perioada 2020-2025.

Rectorul Emil Ceban a menționat că, proiectul FORCE-med reprezintă implementarea conceptului educație prin cercetare în scopul perfecționării învățământului superior medical în conformitate cu Planul strategic de dezvoltare a Universității până în anul 2030 și Strategia instituțională de fortificare a domeniului cercetare și inovare. „Implementarea acestui proiect va contribui la sporirea semnificativă a capacității de instruire și a calității educației medicale prin

cercetare în cadrul Universității, la formarea medicilor și farmaciștilor de înaltă calificare pentru sistemul de sănătate. Totodată, va fi posibilă racordarea finalităților de studii și a competențelor de cercetare ale absolvenților în domeniul Sănătății la cerințele actuale ale pieței forței de muncă”, a subliniat rectorul.

Ministrul educației și cercetării Anatolie Topală a specificat că proiectul vine în susținerea universităților din Republica Moldova pentru modernizarea spațiilor educaționale și a

scopie confocală, imunologie, biochimie, genetică și biobancă. „Vom avea posibilitatea să concentrăm tehnologiile avansate pe o platformă comună, să susținem programele de cercetare interuniversitare naționale în beneficiul sănătății populației pe termen lung, să creștem vizibilitatea Republicii Moldova la nivel internațional”, a accentuat prof. Groppa.

Managerul de proiect, profesorul Olga Tagadiuc, a remarcat că în cadrul proiectului FORCE-med vor fi îmbunătățite planurile de învățământ și curriculumurile disciplinelor, și dezvoltate noi curriculumuri interdisciplinare ce vor permite dezvoltarea abilităților de cercetare și de aplicare a rezultatelor științifice ale beneficiarilor de studii. Resursele alocate vor fi utilizate la reconstrucția Centrului de Medicină Moleculară și personalizarea cu două clustere subiacente cu echipamente didactice și de cercetare, resurse educaționale, tehnică de calcul și sistem de telemedicină, ce va permite transferul la distanță a datelor.

Cătălina Guțul, studentă în anul VI la Facultatea de Medicină nr. 1, a subliniat că știința și cercetarea poate fi realizată în Republica Moldova, dar aceasta necesită investiții și o continuă dezvoltare, iar proiectul FORCE-med va contribui la îmbunătățirea calității studiilor și la sporirea cercetării în medicină în țara noastră, prin dezvoltarea abilităților de cercetare ale studenților, pe care ulterior le vor implementa la elaborarea tezelor de licență și a celor de doctorat.

În final, rectorul a mulțumit Guvernului Republicii Moldova pentru grantul oferit și oficialilor pentru suportul acordat în dezvoltarea învățământului superior medical și a sistemului național de sănătate în beneficiul oamenilor.

programelor de studii.

Potrivit ministrei sănătății Ala Nemerenco, datorită implementării acestui subproiect vor crește și abilitățile viitorilor medici, care vor dobândi competențe mult mai înalte în expertiza medicală.

Acad. Stanislav Groppa, prorector pentru activitatea de cercetare, a menționat că FORCE-med prevede crearea Centrului de Medicină Moleculară, ce va include compartimentele morfologie, culturi celulare, micro-

Sănătatea și migrația în Europa – în vizorul experților naționali și internaționali

Specialiști din țară și de peste hotare s-au întrunit la un eveniment științific multidisciplinar internațional ce s-a desfășurat cu genericul „Sănătatea și migrația în Europa” la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”. Manifestarea a fost organizată în data de 31 octombrie 2022 de universitatea noastră în parteneriat cu institutele Leibniz din Germania: Centrul de Cercetare Borstel, de Cercetare în Economie Essen și de Cercetare în Prevenire și Epidemiologie – BIPS, Bremen.

Evenimentul a fost moderat de către academicianul Stanislav Groppa, prorector pentru activitatea de cercetare, care a accentuat că tema evenimentului este relevantă în asociere cu pandemia COVID-19 și războiul teribil din țara vecină, cu repercusiuni asupra Republicii Moldova, generate de fluxul mare de imigranți care necesită asistență medicală și consiliere psihologică. „Este important să cunoaștem și să prelu-

ăm modelul german vizavi de problema refugiaților, cu care această țară s-a confruntat acum câțiva ani, să aplicăm acele strategii pentru a obține rezultatele scontate”, a subliniat academicianul.

Prof. Olga Cernețchi, prorector pentru activitate didactică, a salutat audiența în numele rectorului și a Senatului universitar, și-a exprimat recunoștința față de reprezentanții instituțiilor Leibniz pentru susținerea Republicii Moldova în această perioadă complicată. „Tema acestui eveniment este cu adevărat impor-

antul trecut a fost atins un nivel critic de nașteri – doar 29.500 de mii. Pentru comparație, în 1985 au fost înregistrate 95 de mii de nașteri. În opinia specialistului în obstetrică și ginecologie, îmbătrânirea populației este un alt fenomen negativ ce atrage o povară pentru autoritățile statului și populație atât din punct de vedere medical, cât și social. Migrația presupune și probleme de sănătate mintală, infecții transmisibile și ne-transmisibile.

Profesorul Christoph Lange, director medical la Centrul Pulmonar de Cercetare Borstel, a vorbit despre activitatea Asociației Leibniz, menționând că misiunea acesteia constă în excelența științifică și relevanța socială, pornind de la mottoul *teorie combinată cu practică*. Astfel, cercetarea este bazată pe teorie și partea aplicativă, și se realizează prin cooperare strânsă cu universitățile și o gamă largă de centre cu infrastructură pentru cercetare.

Dr. Christoph Lange a apreciat fondarea Institutului Național de Cercetare în Medicină și Sănătate și a reiterat disponibilitatea Asociației Leibniz de a colabora cu USMF „Nicolae Testemițanu”: „Vă asigurăm că asociația noastră își asumă angajamentul să contribuie la aceste realizări și să vă ofere toată susținerea de care aveți nevoie”.

Printre subiectele abordate în cadrul evenimentului au fost: criza refugiaților – provocări pentru sistemele naționale de sănătate, efectul fluxului de refugiați în Germania din anul 2015 asupra răspândirii bolilor infecțioase, impactul economic al migrației, tuberculoza, sănătatea mintală și vaccinarea în timpul crizelor umanitare ș.a.

Bun venit la studii superioare de doctorat

Administrația Școlii Doctorale în domeniul Științe Medicale (ȘDDȘM) de la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a convocat studenții-doctoranzi care au promovat concursul de admitere la studii superioare de doctorat (ciclul III) în anul universitar 2022-2023, pentru a-i iniția în procesul de studii și de cercetare.

Sedința de bun venit a avut loc în data de 8 noiembrie curent, cu participarea academicianului Stanislav Groppa, prorector pentru activitate de cercetare, profesorului universitar Lilian Șaptefrați, director al ȘDDȘM, conducătorilor de doctorat, cadrelor științifico-didactice și studenților-doctoranzi admiși în anul I.

că noii studenți-doctoranzi vor înscrie mari realizări științifice în istoria USMF „Nicolae Testemițanu”, îndemnându-i să citească cât mai mult, să se documenteze și să se inspire din alte teze de doctor, și să-și publice, la rândul lor, lucrările în *Revista de științe ale sănătății din Moldova* și în reviste internaționale cu factor de impact.

Profesorul Lilian Șaptefrați a informat tinerii cercetători și conducătorii științifici despre activitatea Școlii Doctorale în domeniul Științe Medicale, Planul individual al studiilor de doctorat, Programul de instruire avansată și termenii de realizare a etapelor de studii doctorale, exprimând deschiderea comunității științifice de a acorda

Academicianul Groppa a consemnat importanța cercetărilor științifice la această etapă de studii, menționând că, odată cu fondarea Institutului Național de Cercetare în Medicină și Sănătate al Universității, vor fi implementate direcții noi de cercetare ce vor oferi posibilitatea extinderii ariei de dezvoltare a abilităților științifice. Prorectorul și-a exprimat convingerea

suport studenților-doctoranzi în activitatea lor de cercetare.

În anul universitar 2022-2023 la studii superioare de doctorat au fost admise 76 de persoane, dintre care 70 – cu finanțare de la bugetul de stat și 6 – cu achitarea taxei de studii, în bază de contract. Tinerii cercetători și-au început studiile la 14 noiembrie 2022.

În memoria acad. Natalia Gheorghiu – fondatoarea școlii de chirurgie pediatrică autohtonă

„Personalitățile notorii – oamenii care au stat la baza fondării clinicilor, instituțiilor medicale, centrelor autohtone – sunt nemuritoare pentru Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”. Profesorul Natalia Gheorghiu a fost o figură emblematică a Universității și a sistemului de sănătate, o primadonă a medicinei autohtone”. Declarația aparține rectorului Emil Ceban și a fost făcută la inaugurarea Conferinței științifice internaționale consacrată aniversării a 65-a de la fondarea chirurgiei pediatrică în Republica Moldova și marcarea a 20 de ani de la instituirea Centrului Național Științifico-Practic de Chirurgie Pediatrică „Academician Natalia Gheorghiu”. Evenimentul a avut loc în data de 29 noiembrie la Academia de Științe a Moldovei (AȘM).

Profesorul Emil Ceban a subliniat că activitatea renumitului medic pediatru a fost înalt apreciată în toate timpurile, fiind prima doamnă care a obținut titlul de doctor habilitat în științe medicale, membru titular al AȘM, savant eminent, pedagog ilustru și specialist notoriu în domeniul chirurgiei pediatrică. „Ne dorim ca valorile înrădăcinate și transmise de academiciana Natalia Gheorghiu să fie continuate și prelu-

ate de discipoli. Această manifestare este și o parte componentă a nemuririi academicianei, ce reflectă participarea Domniei Sale în domeniile: cercetare, activitate clinică și educație, precum și la promovarea Universității, Institutului Mamei și Copilului și, desigur, Centrului Național Științifico-Practic de Chirurgie Pediatrică ce îi poartă numele”, a menționat rectorul Emil Ceban.

Cu elogii în amintirea profesorului Natalia Gheorghiu au venit și academiciana Eva Gudumac și profesorul universitar Petru Moroz, care au relatat aspecte importante din activitatea profesională și experiențe unice trăite alături de chirurgul-pediatru Natalia Gheorghiu.

Evenimentul științific a întrunit academicieni, profesori universitari, cercetători științifici, studenți-

doctoranzi, manageri de instituții de profil medical, medici pediatri și specialiști renumiți. Manifestarea a fost organizată de Catedra de chirurgie, ortopedie și anesteziologie pediatrică „Natalia Gheorghiu”, Secția științe ale vieții a AȘM, Institutul Mamei și Copilului și Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” din București, România.

Managementul obezității, diabetului și altor tulburări nutriționale

Cadre științifico-didactice, studenți, medici rezidenți și practicieni au participat la evenimentul științific cu genericul „Abordare multidisciplinară în managementul obezității, diabetului și a altor tulburări nutriționale stabilite în cadrul rețelei transfrontaliere integrate OBDIA-NET”.

Manifestarea științifică a avut loc la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” în data de 25 noiembrie 2022. La eveniment a participat și o delegație de la Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” Iași, România. În deschidere, prorectorul pentru activitate de cercetare, academicianul Stanislav Groppa, a subliniat că cercetarea este factorul ce generează

progresul și inspiră atât procesul de predare, cât și cel de implementare în activitatea clinică. Unul dintre obiectivele strategice ale universității noastre este de a preda și a învăța medicina prin cercetare. Acesta reprezintă mecanismul de a pune să modeleze principiile de însușire, conștientizare și

proiect OBDIA-NET, coordonator al Centrului Avansat de Cercetare-Dezvoltare în Medicina Experimentală (CE-MEX) s-a declarat adeptul lucrurilor care se fac încet și bine. „Această colaborare transfrontalieră este începutul unei platforme ce se va regăsi în viitor în mai multe inițiative de cercetare în lumea medicală. Astăzi, suntem aici pentru a face oamenilor bine, ... pentru a crește calitatea vieții pacienților noștri”. În continuare, coordonatorul proiectului a prezentat raportul „Rețeaua transfrontalieră integrată pentru servicii avansate de sănătate în domeniul obezității, diabetului și al altor tulburări metabolice – OBDIA-NET”, în care a evidențiat principalele proiecte realizate în cei șase ani de activitate.

În cadrul manifestării științifice au fost abordate subiecte precum: dezvoltarea medicinei experimentale, complicații pulmonare asociate cu obezitatea și diabetul, diabetul zaharat în Republica Moldova, obezitatea la copii, tehnologiile emergente și realitatea virtuală în prevenția și managementul obezității, rolul microscopiei confocale în diagnosticul diferențiat și de precizie pentru tratamentul specializat, chirurgia bariatrică ș.a.

aplicare ulterioară a tot ceea ce studiem. Un alt obiectiv este și internaționalizarea, prin extinderea relațiilor de colaborare cu alte universități de profil”, a punctat prorectorul.

Ulterior, academicianul Stanislav Groppa a prezentat raportul „Prioritățile strategice de dezvoltare a cercetării în cadrul USMF „Nicolae Testemițanu”.

Profesorul Bogdan-Ionel Tamba, coordonator de țară

Practici europene pentru studenții stomatologi ai USMF „Nicolae Testemițanu”

Studenți, medici rezidenți și secundari clinici de la Facultatea de Stomatologie a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” au participat la o prelegere din seria State of the Art Lectures cu genericul Antibiotic resistance in the oral microbiome. Lecția a fost ținută de către profesorul Mohammed Al-Haroni de la Universitatea Arctică din Norvegia și a fost organizată de Catedra de propedeutică stomatologică „Pavel Godoroja”.

În deschiderea evenimentului, decanul Facultății de Stomatologie, conferențiarul universitar Oleg Solomon, a subliniat că parteneriatul cu Universitatea Arctică din Norvegia a fost stabilit grație proiectului „Colaborare în educație și cercetare prin patologia orală și stomatologia de prevenție” și este unul promițător. În cadrul proiectului studenții au avut oportunitatea să preia cele mai bune practici europene în domeniul stomatologiei, acestea fiind prezentate și explicate direct de către specialiștii europeni, în cazul dat de către expertul Universității Arctică din Norvegia.

Șefa Catedrei de propedeutică stomatologică „Pavel Godoroja”, conferențiarul universitar Diana Ucuța, a menționat că colaborarea cu profesorul norvegian a început

în anul 2017 din momentul implementării proiectului în cele trei țări – Republica Moldova, Armenia și Belarus, datorită căruia au fost inițiate activități de cercetare și studii în domeniul stomatologiei. Au fost efectuate nenumărate vizite de documentare și studiu în universități europene pentru preluarea bunelor practici privind asistența medicală și promovarea sănătății orale.

scop sporirea gradului de conștientizare, prevenirea și controlul infecțiilor prin optimizarea utilizării antibioticelor în stomatologie.

În cadrul celei de-a doua vizite în Republica Moldova, expertul norvegian s-a întâlnit și cu prorectorul pentru activitate de cercetare, academicianul Stanislav Groppa, și cu reprezentanții ai Departamentului Cercetare al USMF „Nicolae

Profesorul Mohammed Al-Haroni a confirmat relațiile frumoase de cooperare cu Facultatea de Stomatologie a universității noastre, exprimându-și dorința ca acestea să evolueze, având toate premisele în acest sens.

Prelegerea din seria State of the Art Lectures cu genericul Antibiotic resistance in the oral microbiome a avut drept

Testemițanu”. Discuțiile s-au axat pe schimbările majore ce au loc în universitatea noastră din momentul aprobării Strategiei de fortificare a domeniului cercetare și inovare pentru perioada 2020-2030 și creării Institutului Național de Cercetare în Medicină și Sănătate, precum și pe relevanța proiectelor de cercetare realizate și a celor în curs de desfășurare.

Sănătatea mintală pentru toți: dezvoltăm reziliența și servicii de calitate

Peste 30 de speakeri naționali și internaționali au participat la conferința Sănătatea mintală pentru toți: dezvoltăm reziliența și servicii de calitate, organizată de Catedra de sănătate mintală, psihologie medicală și psihoterapie a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” în colaborare cu Societatea Psihiatrilor, Narcologilor, Psihoterapeuților și Psihologilor Clinicieni din Republica Moldova.

Manifestarea științifică s-a desfășurat în perioada 24-26 noiembrie 2022 și a reunit experți din România, SUA, Germania, Israel, Ungaria, Olanda, Ucraina, India, Bulgaria, Elveția, Belgia, Marea Britanie și Republica Moldova.

La inaugurarea evenimentului, rectorul Universității Emil Ceban a declarat: „Această conferință reprezintă o platformă favorabilă pentru a împărtăși noi idei, experiențe de cercetare și practici privind sănătatea mintală la nivel local și internațional. În ultima perioadă, aceasta este puternic influențată de condițiile de

viață, de pandemie, de crizele sociale, economice, politice și de alt gen, ce generează noi probleme și subiecte de studiu pentru medicii de profil și savanți”. Rectorul a subliniat că în scopul racordării la cerințele contemporane, USMF „Nicolae Testemițanu” a reorganizat Catedra de psihiatrie în Catedra de sănătate mintală, psihologie medicală și psihoterapie. Această schimbare marchează alinierea la tendințele internaționale în acest dome-

depresia, tulburările bipolare sunt afecțiuni psihologice foarte frecvente. Ne străduim să susținem populația în aceste condiții și în conlucrarea cu autoritățile să facem față situației și să consolidăm sistemul de sănătate în această situație de criză”.

Conf. univ. Jana Chihai, șefa Catedrei de sănătate mintală, psihologie medicală și psihoterapie, a subliniat faptul că în contextul mondial actual de criză, îndemnul Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) în 2022 este de a face sănătatea mintală și bunăstarea pentru toți o prioritate globală. Potrivit datelor OMS, după aproape trei ani, izolarea socială, frica de boală și de moarte și circumstanțele socio-economice tensionate asociate cu pandemia COVID-19 au contribuit la o creștere estimată la 25% a depresiei și anxietății la nivel global. La acestea s-au adăugat războiul din Ucraina și criza umanitară, ce au condus la recesiune, tulburări politice, probleme ale lanțului de aprovizionare, criza energetică și inflație. Aceste circumstanțe nefavorabile ne constrâng tot mai mult în crearea resurselor general accesibile și serviciilor de calitate în domeniul sănătății mintale pentru dezvoltarea rezilienței și eliminarea stimei și discriminării în sănătatea mintală.

Subiectele abordate în cadrul conferinței s-au referit la: intervențiile de sănătate mintală în situații de criză, servicii și activități bazate pe recuperare și multidisciplinaritate, psihiatria la toate etapele de vârstă, psihofarmacologia, intervenții psihoterapeutice, adicologie ș.a.

niu și concomitent, confirmă angajamentul Universității de a pregăti specialiști în sănătate mintală.

De asemenea, profesorul Ceban a menționat noul program de studii de master – Sănătate mintală publică, lansat în acest an. „Subiectul sănătății mintale preocupă nu doar comunitatea științifică și specialiștii în domeniu. Pentru fiecare dintre noi, sănătatea mintală este prioritară”, a conchis rectorul.

Maura Reap, consultant al OMS în domeniul sănătății, a accentuat că „anxietatea, stresul acut, abuzul de substanțe,

Abordare contemporană a managementului bolii celiace

„Abordare contemporană a managementului bolii celiace și realizările CD SKILLS Interreg Danube Transnational Programme” a fost genericul unui colocviu asociat, organizat de către Departamentul Pediatrie al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” în parteneriat cu societățile de Pediatrie, Gastroenterologie și Hepatologie din Republica Moldova, în data de 2 decembrie 2022.

La eveniment au participat experți naționali și internaționali, specialiști în domeniul pediatriei, gastroenterologiei și hepatologiei. La forum au fost puse în discuție cele mai noi realizări în domeniul managementului bolii celiace la copii și adulți, evidențiate la nivel regional și trasate noi obiective cu scopul ameliorării diagnosticului acestei maladii, precum și a calității vieții pacienților.

Vitalie Jacot, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, Comisia administrație publică, a menționat că țara noastră se confruntă în prezent cu crize fără precedent, una dintre ele – cea pandemică – fiind gestionată cu brio de către medicii, care au dat dovadă de curaj, sacrificii și devotament. „Salut partenerii externi care ne ajută cu expertiză, suport financiar și instruire, astfel ca bolnavii celiatici să aibă o viață de calitate în societate. Sperăm ca aceste proiecte și parteneriate să ne dea instrumente pe care să le putem utiliza în viitor”, a punctat parlamentarul.

Potrivit șefului Direcției generale asistență socială și sănătate a Primăriei municipiului Chișinău, Boris Gâlca, boala

celiacă este o patologie rară întâlnită atât la copii, cât și la adulți, ce deseori nu este diagnosticată la timp. Estimativ, la nivel național sunt circa 800 de pacienți. „Ca și orice boală rară, aceasta constituie o provocare pentru pacienți, familie, societate și autorități, fapt ce solicită niște eforturi conjugate și un management eficient. Problema maladiilor rare nu are în prezent soluție, deoarece tratamentul esențial ține nu atât de administrarea medicamentelor, ci de alimentația corectă și utilizarea produselor fără gluten, iar aceste costuri sunt acoperite direct de către pacienți”, a declarat specialistul.

și cantitative, genetice, imunologice și ale culturilor celulare.

La rândul său, profesorul Jernej Dolinsek, partener lider al CD SKILLS „Interreg Danube Transnational Programme”, pediatru gastroenterolog, șef de departament la Centrul Clinic Universitar din orașul Maribor, Slovenia, expert în domeniul bolii celiace al Societății Europene de Gastroenterologie, Hepatologie și Nutriție Pediatrică (ESPGHAN), a apreciat participarea membrilor comunității universitare la proiect, în special pentru abordarea acestei probleme sub aspect științific, îndemnând tinerii cercetători să preia instrumente și experiența

Profesorul Mihail Todiraș, șef al Centrului de Cercetare în Domeniul Sănătății și Biomedicinei din cadrul Institutului Național de Cercetare în Medicină și Sănătate al Universității, a remarcat că la USMF „Nicolae Testemițanu” urmează să fie fondat un centru de medicină moleculară ce va cuprinde echiparea laboratoarelor de morfologie, biochimie, unde vor fi efectuate investigații biochimice atât funcționale, cât

mentorilor și să cerceteze în continuare maladia dată.

Proiectul CD SKILLS „Interreg Danube Transnational Programme” este implementat în perioada iulie 2020 - decembrie 2022 de USMF „Nicolae Testemițanu” împreună cu 18 instituții partenere din nouă țări ale bazinului dunărean, în cadrul Programului Transnațional Dunărea 2014-2020.

Centrul de Angajabilitate Francofon

Studentii francofoni de la toate facultățile și programele de studii ale Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” vor avea mai multe oportunități și perspective de dezvoltare profesională și personală. Acest lucru a devenit posibil grație inaugurării Centrului de Angajabilitate Francofon (CAF) la universitatea noastră în data de 2 noiembrie 2022.

În cadrul ceremoniei, rectorul Emil Ceban a exprimat profundă grațitudine Biroului Agenției Universitare a Francofoniei în Republica Moldova (AUF Moldova), pentru colaborarea fructuoasă, subliniind faptul că „evenimentul completează șirul de manifestări și activități realizate împreună pe parcursul unui sfert de secol, perioadă în care AUF a devenit un partener sigur pentru dezvoltarea învățământului medical și cercetării în limba franceză”.

Potrivit rectorului, beneficiarii activităților Centrului vor fi studenții francofoni de la toate facultățile și programele de studii, care vor fi ghidați de către profesori, formatori, colegi etc. Astfel, Centrul de Angajabilitate Francofon va oferi sprijin studenților care doresc să-și dezvolte competențele antreprenoriale și de leadership prin seminare, formări în conceptualizarea unui plan de afaceri, tehnici de prezentare a proiectelor, identificarea surselor de finanțare ș.a.

Prezentă la festivitate, Adriana Cazacu, secretar de stat la Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, a evidențiat că USMF „Nicolae Testemițanu” este o instituție performantă, competitivă și pe plan

internațional, ce oferă studii de înaltă calitate specialiștilor în domeniul medicinei.

La rândul său, Mohamed Ketata, director regional al Biroului AUF pentru Europa Centrală și de Est, a subliniat că rolul Agenției Universitare a Francofoniei este de a susține universitățile membre în toate activitățile realizate: formare, guvernare, cercetare și angajabilitate. „În regiunea Europei Cen-

trale și de Est studierea limbii franceze este o alegere: voi ați ales să studiați această limbă și să împărtășiți valorile francofoniei, chiar dacă pentru studenții de la Universitatea de Medicină este mai simplu să-și găsească un loc de lucru”, a menționat Mohamed Ketata.

„AUF este prezentă în Republica Moldova pentru a vă susține în aceste demersuri, nu ezitați să propuneți proiecte și să veniți cu inițiative, fiindcă rolul nostru este de a vă ajuta să realizăm împreună aceste idei”, a adăugat Claudia Vișan, directoarea Biroului AUF Moldova, care a felicitat conducerea Universității cu această realizare, remarcând echipa, care este una foarte perseverentă.

Potrivit Alei David, coordonatoare a Centrului de Angajabilitate Francofon la USMF „Nicolae Testemițanu”, activitățile Centrului vor fi orientate spre dezvoltarea competențelor transversale. Prin dimensiunea sa francofonă, Centrul va permite consolidarea tehnicilor de comunicare orală și scrisă, sensibilizarea studenților față de subiectele de actualitate, dar și încurajarea pentru conceptualizarea unor proiecte personale.

Un laborator modern de telemedicină va fi creat la USMF

Rectorul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, profesorul Emil Ceban, președinte al Consiliului Rectorilor din Republica Moldova, împreună cu Iurie Calestru, director de programe la Institutul de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor (IDEP Moldova), s-au aflat într-o vizită de lucru în România în data de 28 noiembrie 2022. Agenda a inclus o serie de întreveneri cu actori importanți de la București.

În cadrul vizitei de lucru au fost organizate mai multe întâlniri oficiale cu: Marius Geanta, fondatorul Centrului pentru Inovație în Medicină; deputatul Nelu Tataru, președintele Comisiei pentru Sănătate și Familie din cadrul Parlamentului României; Monica Cristina Anisie, președinta Comisiei pentru învățământ, tineret și sport din Senatul României; secretarul de stat Roxana Minzatu, Departamentul pentru evaluare integrată și monitorizarea programelor finanțate din fonduri publice și europene a Cămarilor prim-ministrului României; profesorul universitar Raluca Papacoea, director general al Secretariatului Universității de Medicină și

Pharmacie „Carol Davila” din București. „Scopul acestor întreveneri a fost identificarea oportunităților de creare a unui laborator modern de telemedicină, la Chișinău și la București, în cadrul instituțiilor partenere – USMF „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova și UMF „Carol Davila” din București, pentru a forma specialiști competitivi în domeniul de nivel european și de a crea curricule complementare la instituțiile înfrățite, asigurând schimbul de bune practici între studenții de pe ambele maluri ale Prutului”, a menționat rectorul Emil Ceban.

Proiectul a fost propus spre realizare din fonduri europene. Urmăzând o serie de consultații în vederea implementării acestuia, iar una dintre direcțiile prioritare de activitate ale IDEP Moldova este identificarea soluțiilor pentru absorbția fondurilor europene disponibile pentru Republica Moldova, odată cu obținerea statutului de țară-candidat la UE.

Astfel, pentru prima dată de la aderarea la UE, România va implementa Programul Operațional Sănătate ce vizează atât investiții în infrastructura și dotarea medicală, cât și în instruirea personalului medical, dezvoltarea de proceduri și metodologii medicale, cercetare în sănătate, continuarea programelor de prevenție, diagnostic și tratament precoce, digitalizare în actul medical și altele. În calitate de stat candidat, Republica Moldova va beneficia de sprijinul Uniunii Europene, inclusiv de fonduri de preaderare.

Conferința de bilanț a proiectului MINERVA

Echipa Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a participat la conferința de bilanț a proiectului „Consolidarea capacităților de gestionare a cercetării și a Științei Deschise ale instituțiilor de învățământ superior din Republica Moldova și Armenia” (MINERVA) și la ședința finală a consorțiului.

Activitățile au fost organizate în zilele de 1 și 2 decembrie 2022 la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. La eveniment au participat reprezentanții instituțiilor partenere din Republica Moldova, Armenia, Belgia, Italia, Spania, Franța și Slovenia. Potrivit organizatorilor, în cadrul întrunirii au fost prezentate rezultatele implementării proiectului MINERVA, tendințele actuale în domeniul cercetării și a Științei Deschise, dar și provocările și perspective de dezvoltare.

„Știința Deschisă este una dintre cele trei priorități ale Uniunii Europene, inclusiv și pentru Moldova, despre acest fapt vorbesc mai multe documente importante, precum *Codul cu privire la știință și inovare, Strategia pentru educație 2030, Moldova Digitală 2020* și altele. Drept rezultat, 12 instituții de învățământ superior beneficiază de concepte și strategii clare pe acest domeniu. Rezultatele acestui proiect vor contribui la dezvoltarea cercetării în Republica Moldova și în țările partenere”, a menționat Nadejda Velisco, secretar general al Ministerului Educației și Cercetării.

Ani Virabyan, reprezentanta Ministerului Educației, Științei, Culturii și Sportului al Armeniei, a menționat că

timp de 4 ani proiectul MINERVA a întrunit reprezentanți ai universităților din Moldova și Armenia, precum și ai autorităților publice, fiind dedicat noilor modalități de elaborare a politicilor privind Știința Deschisă.

Potrivit lui Vadim Iașchevici, director al Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare în Moldova, instituția pe care o reprezintă este interesată să promoveze rezultatele cercetărilor, pentru ca acestea să

În opinia Clădiei Melinte, coordonator al Oficiului Național Erasmus+ în Moldova, MINERVA este unul dintre proiectele de succes, în special datorită echipelor de implementare. „Este important pentru noi să cunoaștem oamenii care au idei bune, care pot construi consorții, pot găsi parteneri, pot elabora proiecte pe care să le implementeze cu succes. Felicităm toți coordonatorii și le dorim cât mai multe proiecte internaționale, iar noi vom fi alături și vom contribui la modernizarea educației”, a punctat Claudia Melinte.

ajungă pe piață și să fie utilizate de societate, iar un rol important îi revine Științei Deschise ce oferă numeroase posibilități în acest sens.

Proiectul MINERVA este cofinanțat de Comisia Europeană, prin programul Erasmus+, Acțiunea cheie 2: Cooperare pentru inovare și schimb de bune practici, Consolidarea capacităților în domeniul învățământului superior, scopul căruia a fost fortificarea capacităților de cercetare și Știință Deschisă ale instituțiilor de învățământ superior din Moldova și Armenia.

Echipament medical pentru monitorizarea și diagnosticarea pacienților cu afecțiuni cardiace

Disciplina de cardiologie din cadrul Departamentului Medicină Internă al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a primit o donație de echipament medical performant pentru monitorizarea și diagnosticarea pacienților cu afecțiuni cardiace. Echipamentul repartizat bazei clinice amplasată în incinta Spitalului Clinic Municipal „Sfânta Treime” din capitală este disponibil atât pentru pacienți – în activitatea clinică, cât și pentru procesul de instruire a studenților și a medicilor rezidenți.

Donația a fost transmisă administrației USMF „Nicolae Testemițanu”

în data de 28 octombrie 2022 de către Daniel Hauri, membru al Clubului Rotary din Elveția, împreună cu reprezentanți ai organizației din țara noastră, în cadrul unei întreveneri cu prim-prorectorul Olga Cernețchi, prorector pentru activitate didactică, și profesorul universitar Liviu Grib, medic cardiolog.

Potrivit reprezentanților Clubului Rotary, donația în valoare de 8400 de euro include un dispozitiv de monitorizare ambulatorie pe parcursul a 24 de ore, prin înregistrarea electrocardiogramelor și a tensiunii arteriale, inclusiv un soft de înregistrare a datelor.

Prim-prorectorul Olga Cernețchi a exprimat recunoștință întregii comunități Rotary pentru susținere și ajutor. „Întregul învățământ superior medical din țară este concentrat la USMF „Nicolae Testemițanu”, iar unul dintre beneficiile noastre constă în faptul că toate spitalele republicane, municipale și raionale sunt baze clinice universitare. Nivelul de dotare cu utilaj medical este diferit, respectiv și posibilitățile sunt diferite,

iar studenții nu au acces la toate echipamentele. Iată de ce donația oferită cu atâta generozitate este binevenită, deoarece va servi nu doar procesului medical, dar și celui educațional la instruirea studenților și medicilor rezidenți”, a asigurat prim-prorectorul.

La rândul său, profesorul Liviu Grib a accentuat că aspectele prioritare de ajutorare ale Clubului Rotary sunt educația și sănătatea. În acest sens, selectarea instituției noastre în acest proiect a fost o decizie corectă, deoarece USMF „Nicolae Testemițanu” instruieste medici care vor activa sau deja lucrează în sistemul de ocrotire a sănătății.

În opinia lui Daniel Hauri, acesta este un bun exemplu despre cum Rotary Internațional conlucrează și construiește relații și prietenii între diferite țări. Donația a fost efectuată prin intermediul unui grant global aprobat de Fundația Rotary Internațional, la care au contribuit financiar cluburile Rotary din Elveția și cel din Republica Moldova.

Donație de carte pentru Biblioteca Științifică Medicală

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a primit un nou lot de carte medicală din stutul Carolina de Nord, SUA, la începutul lunii decembrie curent. Donația de 150 de cărți în limba engleză a îmbogățit colecția Bibliotecii Științifice Medicale a Universității și, cu siguranță, va facilita accesul beneficiarilor de studii la informația biomedicală. Totodată, aceste surse de informare vor contribui la sporirea gradului de asigurare cu literatură de specialitate a activității didactice, de cercetare și asistență medicală.

Această acțiune se înscrie Parteneriatului între Republica Moldova și stutul Carolina de Nord și este realizată în contextul colaborării interbibliotecare.

„Donația reprezintă un suport informațional valoros, mai ales în contextul crizei globale în care ne-am pomenit cu toții, care, indiscutabil, vine să sprijine și să asigure procesele de instruire, cercetare și practică medicală”, a declarat Liubovi Karnaeva, directorul Bibliotecii Științifice Medicale.

Reprezentanta BȘM a exprimat recunoștință și grațitudine partenerilor americani pentru lotul de carte oferit.

În numele comunității universitare, rectorul USMF „Nicolae Testemițanu”, prof. Emil Ceban, a transmis mulțumiri și recunoștință secretarului de stat a Carolinei de Nord, doamnei Elaine Marshall, pentru suportul acordat universității noastre și grija manifestată pentru oamenii din Republica Moldova, dnei Donnei Flake pentru dedicația de a ajuta bibliotecile universitare din Moldova, dnei Lora Sinigur, Ambasadei Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova, Moldova World Children's Fund, dnei Irina Rusanovschi, președinta Asociației Obștești Centrul Internațional pentru Cooperare și Dezvoltare „Phoenix” și tuturor partenerilor și voluntarilor americani pentru contribuție în realizarea acestui proiect fructuos.

Finalizarea proiectului SPRING – un nou start-up pentru dezvoltarea educației medicale

Perspective de cooperare între universitățile membre de profil medical și atragerea noilor parteneri în vederea sporirii calității învățământului superior medical au fost abordate în cadrul întâlnirii rectorului Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, prof. Emil Ceban, cu prof. Levan Metreveli, fondator și copreședinte al Asociației de Evaluare inter pares a Educației Medicale și Sanitare în Europa de Est și Asia Centrală (Peer Review Association for Medical and Health Education of Eastern Europe and Central Asia – PRAMED-EECA) din Sofia, Bulgaria, și cu profesorul Levan Baramidze, șef al Departamentului de Sănătate Publică, Management, Politică și Sănătate Economică, director al Școlii de Sănătate Publică, Universitatea Medicală de Stat din Tbilisi, Georgia.

Vizita a avut loc în data de 14 noiembrie curent în contextul finalizării proiectului „Stabilirea instrumentelor și a obiectivelor de revizuire pentru educația medicală” (Setting peer review instruments and goals for medical (health) education – SPRING), finanțat de Programul Uniunii Eu-

ropene pentru educație, formare, tineret și sport ERASMUS+ (Capacity Building in High Education – CBHE). Acesta este al doilea proiect regional implementat în parteneriat cu universități din Republica Moldova, Georgia, Tadjikistan, Kazakhstan, Belarus, Lituania și Bulgaria.

Prof. Metreveli a menționat

că proiectul a avut ca scop îmbunătățirea calității educației medicale în universitățile partenere, prin

prisma implementării Procesului de la Bologna și a cerințelor internaționale privind criteriile de recunoaștere și acreditare a școlilor medicale stabilite de Federația Mondială pentru Educația Medicală (WFME). „Proiectul SPRING a fost unul de succes, astfel am reușit crearea unui grup de experți de circa 60 de persoane,

credibilitatea este mai mare datorită responsabilității colective, astfel putem obține rezultate remarcabile și spori impactul proiectelor”, a adăugat copreședintele PRAMED-EECA.

Rectorul Emil Ceban și-a exprimat deschiderea pentru continuarea cooperării și a subliniat că universitatea noastră a încheiat mai multe acorduri de colaborare cu universitățile de medicină din România și Ucraina și ar putea facilita atragerea noilor parteneri în proiectele ulterioare ce vor fi lansate sub egida PRAMED-EECA.

Evelina Gherghelegiu, coordonator instituțional al proiectului SPRING, a subliniat că una dintre realizările importante ale proiectului este că USMF „Nicolae Testemițanu” a devenit membră-fondator a PRAMED-EECA, fapt atestat prin Certificatul înmănat la conferința de lansare a Asociației, ce a avut loc în orașul Sofia, Bulgaria, la 12 octombrie 2022. O altă realizare este lansarea revistei Asociației – *Journal of Medical and Health Sciences Education for Eastern Europe and Central Asia/ MEDH-EECA* – la Kaunas, Lituania, eveniment la care au participat și reprezentanții USMF „Nicolae Testemițanu”. Mem-

brii comunității universitare sunt invitați să publice articole în această revistă științifică.

În cadrul discuțiilor, au fost abordate perspectivele de aplicare la noi proiecte europene, conlucrarea PRAMED-EECA cu ASPHER – organizația europeană independentă cheie dedicată consolidării rolului sănătății publice prin îmbunătățirea educației și formării în acest domeniu.

În prezent, PRAMED-EECA întrunește 14 universități membre din șapte țări: Georgia, Moldova, Belarus, Bulgaria, Lituania, Kazakhstan și Tadjikistan. Obiectivele principale sunt: asistența universităților în pregătirea pentru acreditarea internațională și națională, lansarea noilor programe educaționale, oferirea suportului informațional, analitic și organizatoric în realizarea cercetării științifice, publicarea în revista MEDH-EECA și organizarea cursurilor de formare, seminare și conferințe. Asociația va continua cooperarea între universitățile partenere în scopul extinderii activităților comune pentru îmbunătățirea sănătății publice și a calității educației medicale.

Experiența României – model de bune practici în accesarea fondurilor europene

Reprezentanții ai Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” au avut oportunitatea de a prelua experiența României în vederea implementării proiectelor și accesării fondurilor Uniunii Europene, pentru impulsivarea eforturilor țării noastre în procesul de preaderare europeană. În acest scop, în perioada 17-19 noiembrie 2022, o delegație de la universitatea noastră, condusă de rectorul Emil Ceban, a participat la lucrările Forumului cu genericul „Impulsivarea absorbției fondurilor europene de către Republica Moldova – țară candidată la UE”, ce s-a desfășurat la Universitatea „Aurel Vlaicu” (UAV) din orașul Arad.

participat la o masă rotundă, la care rectorul Emil Ceban a transmis un mesaj de recunoștință și mulțumire autorităților române pentru sprijinul acordat țării noastre în dezvoltarea domeniilor educație și cercetare.

De asemenea, delegația USMF „Nicolae Testemițanu” a efectuat o vizită de informare și documentare la Institutul de Cercetare, Dezvoltare, Inovare în Științe Tehnice și Naturale, în laboratoarele Centrului de Cercetare în Științe Tehnice și Naturale, fondate în cadrul proiectelor cofinanțate de Uniunea Europeană prin Fondul European de Dezvoltare Regională „Investiții pentru viitorul dumneavoastră”.

Reprezentanții USMF „Nicolae

La eveniment au participat peste 70 de reprezentanți ai mai multor instituții din Republica Moldova. Scopul evenimentului a fost de a susține autoritățile Republicii Moldova în demersul de integrare în UE prin stabilirea parteneriatelor interinstituționale ce vor impulsiona rata de absorbție a fondurilor europene (pre-aderare), cu preluarea bunelor practici de la colegii din România.

Un moment important al acestei vizite a fost semnarea unui memorandum de înțelegere tripartit între UAV din Arad, USMF „Nicolae Testemițanu” și Institutul de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor din Moldova (IDEP). Astfel, părțile vor colabora în contextul implementării proiectelor de finanțare, valorificării potențialului instituțiilor, precum și transmiterii bunelor practici, promovării și inițierii relațiilor de cooperare între părți pentru a satisface criteriul de eligibilitate și convergență a obiectivelor, în scopul participării în cadrul proiectelor de dezvoltare.

Totodată, reprezentanții universităților din Republica Moldova au

Testemițanu” au vizitat și Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara. În cadrul întâlnirii au fost abordate aspectele de colaborare pentru viitor și a fost enunțată ideea prelungirii acordului bilateral de cooperare. Rectorul Octavian Crețu a venit cu propunerea de a încheia un acord de înfrățire, în care vor fi stipulate domeniile de cooperare bilaterală: mobilități academice, elaborarea tezelor în cotutelă, implementarea proiectelor de cercetare și dezvoltare, schimb de experiență și bune practici între specialiști ș.a. În contextul vizitei, administrația universității gazdă și-a exprimat sprijinul la crearea unei echipe de suport pentru elaborarea și gestionarea proiectelor de dezvoltare în perioada de preaderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană. De asemenea, a fost enunțată posibilitatea de scriere și publicare a articolelor științifice în reviste internaționale cu factor de impact pentru cadrele științifico-didactice și cercetătorii de la universitatea noastră.

Schimb de experiență pentru specialiștii din domeniul sănătății mintale în SUA

În perioada 19-30 octombrie 2022, o delegație de specialiști în domeniul sănătății mintale din Republica Moldova, printre care și doi reprezentanți ai Catedrei de Sănătate Mintală, psihologie medicală și psihoterapie și un medic rezident la specialitatea Psihiatrie de la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” au beneficiat de programul de schimb de experiență Open World, finanțat de Biroul Congresului pentru Leadership Internațional al Statelor Unite ale Americii.

Programul a inclus o vizită la Washington, DC, unde delegații au participat la un atelier comun cu experți din Polonia, România, precum și de la American University și Georgetown University. Ulterior, ei au vizitat mai multe instituții de profil în orașul New York: Universitatea Mercy și Universitatea Lehman, unde sunt instruiți specialiști în domeniul sănătății mintale; Departamentul de Consiliere din

cadrul Liceului Clarkston North; Spitalul de Psihiatrie Rockland; Centrul Comunitar Jawonio; ONG-ul „Change & Hope” ce prestează servicii de suport pentru victimele violenței și abuzului. Totodată, au avut întrevederi cu psihoterapeuți specializați în tulburări cu deficit de atenție/hiperactivitate și comisarul responsabil de sănătate mintală în statul New York.

În contextul întâlnirilor, reprezentanții universității noastre au prezentat progresul reformei în

domeniul sănătății mintale în Republica Moldova, au abordat subiectul acordării serviciilor de suport psihoemoțional refugiaților din Ucraina de către specialiștii din țară, au preluat bune practici și au acumulat informații cu referire la structura instituțională, resursele și implicarea specialiștilor în gestionarea domeniului de referință.

De menționat că delegații au beneficiat și de schimb cultural, fiind găzduiți de familii americane și, respectiv, au avut posibilitatea de a promova și a împărtăși cultura și tradițiile culinare naționale. Specialiștii moldoveni au reușit să stabilească relații cu rețeaua de profesioniști americani, astfel contribuind la consolidarea relațiilor de cooperare între SUA și Republica Moldova prin schimb de experiență bilaterală în domeniul sănătății mintale.

Programul *Open World* este finanțat de Congresul SUA și oferă posibilități beneficiarilor să

USMF „Nicolae Testemițanu” – promotor fidel al valorilor Agenției Universitare Francofone

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova a găzduit evenimentul „Café de la Francophonie scientifique”, ediția a II-a, organizat în data de 27 octombrie de către Biroul Național al Agenției Universitare Francofone (AUF).

Prezentă la manifestare, prim-prorectorul Olga Cernețchi, prorector pentru activitate didactică la USMF „Nicolae Testemițanu”, a exprimat în numele Senatului și al comunității universitare grațitudine Biroului AUF-Moldova, pentru că pe parcursul anilor a devenit un partener sigur în dezvoltarea învățământului și cercetării științifice medicale și farmaceutice în limba franceză. „Universitatea noastră atribuie o importanță majoră cooperării cu AUF, în vederea susținerii rolului limbii franceze în sistemul de învățământ superior medical. Proiectele implementate grație acestui parteneriat au asigurat deschiderea internațională a universității noastre și au adus numeroase beneficii pentru studenți, personalul științifico-didactic și pentru întregul sistem educațional și medical din țară”, a subliniat profesorul Olga Cernețchi. Conf. univ. Virginia Șalaru, repre-

zentanta Departamentului Didactic și Management Academic, a prezentat proiectele realizate de către studenții de la Filiera Francofonă a USMF „Nicolae Testemițanu” pe parcursul anului universitar 2021-2022. Astfel, cu susținerea AUF, șapte mediciști au beneficiat de burse de mobilitate în Franța, burse de cercetare doctorală și postdoctorală „Eugen Ionescu”, unii au participat la Forumul internațional al formărilor francofone și la Festivalul științei franceze, evenimentele ce au avut loc la Chișinău, și la Festivalul Studenților Francofoni din Europa Centrală și Orientală din București, România. De asemenea, mediciiști au luat parte la atelierul de lucru cu genericul „Mediul nostru de lucru și sănătatea”, iar Rodica Eremciuc, studentă-doctorandă la Departamentul Pediatrie, a devenit câștigătoarea concursului „Teza mea în 180 de secunde”, și Stela Vudu, studentă-doctorandă la Catedra de endocrinologie, s-a clasat pe locul III la etapa națională.

Directorul Biroului AUF-Moldova, Claudia Vișan, a mulțumit echipei USMF „Nicolae Testemițanu” pentru activitate prodigioasă, implicare și susținerea proiectelor lansate de

AUF, și i-a acordat o diplomă de merit rectorului Emil Ceban. De asemenea, diplome de merit le-au fost înmânate Danielei Eșanu-Dumnazeș, șefa Catedrei de limbi moderne, Răisei Scutelnic și Alei David, asistente universitare la aceeași catedră; conferențiarilor universitari Valentina Vorobjit, Disciplina de microbiologie, virologie și imunologie, Virginia Șalaru, Catedra de medicină de familie, Elena Ciobanu, Disciplina de igienă, și Veronicăi Ichim, șef adjunct al Departamentu-

lui Relații Externe și Integrare Europeană, responsabilă de Filiera Universitară Francofonă la universitatea noastră.

USMF „Nicolae Testemițanu” este membră a AUF din anul 1997, iar un an mai târziu a instituit Filiera Universitară Francofonă.

Discuții asupra legislației referitoare la activitatea farmaceutică

Experti în farmacie și în legislația referitoare la activitatea farmaceutică s-au întrunit la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” în cadrul unei mese rotunde cu genericul „Dezvoltarea cadrului legislativ privind activitatea farmaceutică – probleme și soluții”. Evenimentul a fost organizat de Catedra de farmacie socială „Vasile Procopișin” în cadrul proiectului „Armonizarea legislației naționale în domeniul farmaciei la bunele practici internaționale”, implementat de Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (PAS) cu suportul financiar al Fundației Soros-Moldova, Departamentul Sănătate Publică. Scopul evenimentului a fost îmbunătățirea continuă a calității serviciilor medicale și farmaceutice, precum și înțelegerea nivelului profesional al medicilor și farmacistilor.

Prezent la deschiderea evenimentului rectorul USMF „Nicolae Testemițanu” Emil Ceban a accentuat importanța și necesitatea dezvoltării

cadrului legal în domeniul farmaceutic, exponenții acestui domeniu fiind actori importanți ai sistemului de sănătate, societății civile și ai organismelor internaționale, iar dezbaterile publice privind cadrul legislativ vor contribui esențial la îmbunătățirea acestuia, în beneficiul societății. Rectorul a subliniat că anume comunicarea și dialogul larg reprezintă o componentă importantă ce asigură succesul.

Svetlana Nicolăescu, secretar de stat la Ministerul Sănătății al RM, a remarcat relevanța evenimentului pentru domeniul sănătății publice și cel farmaceutic, dar și pentru întreaga societate. „După obținerea statutului de țară candidată la UE, integrarea europeană este o prioritate națională. Recent a fost aprobată Strategia Națională de Dezvoltare Moldova europeană '20-30, în care domeniul farmaceutic, ca parte a strategiei sectoriale Sănătate, este evidențiat drept unul dintre obiectivele prioritare”, a punctat oficialul.

Conferențiarul universitar Stela

Adauji, șefa Catedrei de farmacie socială „Vasile Procopișin”, a menționat că problema cadrului legislativ privind activitatea farmaceutică persistă din perioada pro-

cutăm anumite aspecte, considerente ce necesită a fi aprobate și implementate. Mizăm pe suportul Ministerului Sănătății la promovarea cadrului legislativ în domeniul

Liliana Gherman, director al Programului Sănătate Publică, Fundația Soros Moldova, a opinat că evenimentul are drept scop abordarea problemelor din domeniul farmaceutic, dar și identificarea unor căi de soluționare: „În momentul elaborării Legii medicamentului a apărut necesitatea de revizuire a Legii activității farmaceutice, astfel încât aceste proiecte de documente să răspundă necesităților cetățenilor, deoarece scopul primordial este de a asigura accesul la medicamente. Pentru revizuirea și fortificarea domeniului activității farmaceutice, au fost organizate discuții cu reprezentanții Ministerului Sănătății, Agenției Medicamentului și ai USMF „Nicolae Testemițanu” în vederea coordonării eficiente a eforturilor tuturor actorilor implicați. Organizația Mondială a Sănătății oferă un suport consistent Ministerului, în același timp numărul de subiecte importante este impunător, de aceea noi tindem să susținem acest efort”.

clamării independenței țării, fiind necesare îmbunătățiri și dezvoltare continuă. „Ne-am propus să dis-

asistenței farmaceutice, pentru ca acesta să devină funcțional și aplicabil”, a spus Stela Adauji.

Vizite de studiu cu scop de îmbunătățire a securității și sănătății în muncă

Un grup de cadre științifico-didactice ale Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” au efectuat o vizită de studiu la Universitatea din Pavia, Italia, în perioada 26-29 septembrie 2022. Delegația Universității a fost reprezentată de profesorul universitar Nicolae Bodrug și asistentul universitar Adriana Botezatu de la Disciplina de geriatrică și medicină a muncii din cadrul Departamentului Medicină Internă, conferențiarul universitar Raisa Deleu și Victor Meșina, și asistentul universitar Dumitru Cheptea, Disciplina de igienă, Departamentul Medicină Preventivă (DMP).

O altă activitate realizată în cadrul proiectului dat este vizita de studiu la Universitatea din Miskolc, Ungaria. Delegația universității noastre a fost reprezentată de către șeful Departamentului Medicină Preventivă Serghei Cebanu, conferențiarul universitar Raisa Deleu și Elena Ciobanu, și asistentul universitar Dumitru Cheptea din cadrul Disciplinei de igienă. Agenda vizitei a inclus participarea la lucrările conferinței internaționale Multi-Science-microCAD, desfășurată în data de 13 și 14 octombrie 2022, vizitarea Clinicii Universitare de Sănătate Ocupațională și a Centrului Județean de Sănătate Publică. În cadrul vizitei reprezentanții USMF „Nicolae

Vizita a fost organizată în cadrul proiectului „Îmbunătățirea sistemului de securitate și sănătate în muncă în Republica Moldova”, implementat de Disciplina de igienă, cu scopul de a prelua bunele practici în domeniul medicinei muncii și sănătății ocupaționale din Italia pentru a fi implementate în Republica Moldova, în contextul ratificării Convenției Organizației Internaționale a Muncii nr. 162/1985 și etapei de preaderare la Uniunea Europeană.

Programul a inclus vizitarea Departamentului de Medicină a Muncii din cadrul Spitalului Maugeri din Pavia, familiarizarea cu structura entității și cu spectrul de servicii medicale oferite, dar și cu aspecte ale managementului pacienților diagnosticați sau în proces de diagnosticare a bolii legate de profesie. Această unitate are unele similitudini cu Centrul Republican de Boli Profesionale din cadrul Spitalului Clinic Republican „Timofei Moșneaga”.

Testemițanu” au fost familiarizați cu modelul sistemului de sănătate ocupațională din Ungaria, le-au fost prezentate activitățile didactice și clinice de formare profesională în sănătate ocupațională, precum și legislația de bază în domeniul siguranței și securității în muncă din această țară.

Proiectul internațional „Îmbunătățirea sistemului de securitate și sănătate în muncă în Republica Moldova” este implementat în perioada martie 2021 - ianuarie 2023 și este finanțat în cadrul Programului de schimb de experiență a Inițiativei Central Europene (CEI) – un instrument de susținere a programelor axate pe transferul de know-how și a celor mai bune practici din UE către un membru CEI sau a unor state din afara comunității europene. Partenerii proiectului sunt Universitatea din Pavia, Italia (coordonator), Universitatea din Miskolc, Ungaria (partener) și USMF „Nicolae Testemițanu” (beneficiar).

Zilele Gastroenterologiei timișorene la Chișinău

Personalități ilustre din domeniul gastroenterologiei și hepatologiei, profesori universitari de talie națională și mondială, medici, rezidenți, dar și studenți s-au reunit în cadrul conferinței științifice „Zilele Gastroenterologiei timișorene la Chișinău”, ediția a II-a. Evenimentul a fost organizat în data de 21 și 22 octombrie curent de către Disciplina de gastroenterologie, Departamentul Medicină Internă, Laboratorul de cercetare în gastroenterologie din cadrul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” în colaborare cu Societatea de Gastroenterologie și Hepatologie din Republica Moldova.

„14 doctori din România, printre care profesorii Ioan Sporea, Roxana Șirli și Alina Popescu, conferențiarul Mirela Dănilă și Felix Bende ne-au onorat cu prezența la Chișinău pentru a discuta cele mai stringente aspecte ale bolilor ficatului și ale tractului digestiv. Cu toate că ne despart aproape o mie de kilometri, problemele sunt aceleași și doar împreună putem găsi soluții pentru a le combate”, a declarat profesorul universitar Eugen Tcaciuc, șef al Disciplinei de gastroenterologie.

La rândul său, prof. Ioan Sporea a afirmat: „Am venit să împărtășim din experiența noastră ca să fim la

același nivel. Este important ca pacientul să beneficieze exact de același tip de diagnostic și tratament, indiferent de locul unde se află”.

rolul microbiotei intestinale și a probioticele pentru sănătate.

De asemenea, participanții la eveniment au avut ocazia să afle

Potrivit organizatorilor, pe parcursul celor două zile au fost puse în discuție subiecte precum: screeningul și îngrijirea pacienților cu ficatul gras non-alcoolic, hepatită virală E, pancreatită autoimună, tratamentul infecției cu Helicobacter pylori, conform recomandărilor protocoalelor clinice actualizate în 2022, tendințe contemporane în diagnosticul de laborator, dar și

despre rolul ecografiei cu substanță de contrast în diagnosticul tumorilor maligne ale ficatului, dar și să urmărească, etapă cu etapă, efectuarea elastografiei hepatice, explicată exhaustiv de către profesorul Sporea.

Conferința cu genericul „Zilele Gastroenterologiei timișorene la Chișinău” a fost organizată pentru al doilea an consecutiv.

Problema tulburărilor de somn – cercetată de doi studenți internaționali

În perioada 1-30 noiembrie 2022 la USMF „Nicolae Testemițanu” s-au aflat într-un stagiu de cercetare Luana Ribeiro, studentă în anul IV la Facultatea de Științe Medicale din Minas Gerais, Brazilia, și Daniyal Rakhimov de la Universitatea de Medicină din Kazahstanul de Vest „M. Ospanov”. Cei doi tineri au menționat că au ales acest program de mobilitate pentru a beneficia de un schimb de experiență în Republica Moldova, inclusiv pentru a descoperi țara și cultura locală.

Luana Ribeiro a menționat că timp de câteva săptămâni, zilnic, a avut parte de un program amplu: a asistat la lecții de fiziologie și farmacologie în limba engleză, iar cel mai mult timp s-a aflat la Centrul de somnologie din cadrul Institutului de Neurologie și Neurochirurgie „Diomid Gherman” (INN), unde, în prima parte a zilei, analizau problema tulburărilor de somn, iar după masă asistau, alături de medici, la consultarea pacienților. Stagiara braziliană a spus că a rămas impresionată de faptul că studenții USMF „Nicolae Testemițanu” poartă halate albe, ceea ce la instituția ei nu se obișnuiește.

La rândul său, Daniyal Rakhimov a confirmat că abilitățile și cunoștințele acumulate în acest program

de mobilitate la universitatea noastră îi vor fi de ajutor la finalizarea unui articol de cercetare cu tema „Tulburările de somn la sportivi”, pe care l-a inițiat la Chișinău și pe care intenționează să-l publice în țara sa.

Potrivit lui Adrian Lupușor, asistent universitar la Catedra de fiziologie a omului și biofizică, medic neurolog la Centrul de somnologie a INN, schimbul de experiență întodeauna este benefic pentru ambele părți. „În postura de tutore al acestor studenți, am constatat că nivelul lor

bun de pregătire teoretică și practică, precum și în domeniul cercetării. Am rămas plăcut surprins că Luana, studenta din Brazilia, la rugămintea mea de a elabora o sinteză a literaturii studiate, ce urma să fie inserată într-un articol științific, avea deja experiența dată și a reușit să scrie un articol interesant, dând dovadă de cunoaștere a metodologiei de elaborare a unui review. Ceea ce am observat la Luana și la alți studenți care au fost în vizită la noi anul trecut, că ei sunt autodidacți și conștientizează faptul că la universitate se studiază în mare parte de sine stătător, profesorul fiind doar persoana care ghidează studentul în procesul de studiu”, a punctat asistentul universitar.

În paralel cu activitățile didactice, studenții au fost familiarizați și cu tradițiile, cultura și atracțiile turistice din țara noastră. Tinerii au savurat și preparate din bucătăria tradițională moldovenească, în special menționând că le-a plăcut zeama cu tăiței, plăcintele și mămăliga.

Mobilitatea a fost organizată în cadrul programului Comitetului Permanent pentru Schimburi de Cercetare (SCORE) – subdiviziune a Federației Internaționale a Asociațiilor Studenților în Medicină (IFMSA).

UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE „NICOLAE TESTEMIȚANU” DIN REPUBLICA MOLDOVA

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A STUDENTULUI

Dragi studenți,

Astăzi, cu ocazia Zilei Internaționale a Studenților, marcăm energia și curajul dezinvolt al tinerilor care au ales să exploreze lumea prin prisma studiului și cercetării. Voi sunteți prezentul și viitorul, forța motrice și vocea puternică a unei societăți sănătoase. Cei care, deocamdată, nu conștientizează rolul acestei faze etape, vă asigurăm că, în cel mai scurt timp, veți realiza că trăiți cea mai frumoasă, veselă și romantică perioadă din viața voastră.

Chiar dacă veți întâmpina anumite dificultăți sau provocări, veți fi copleșiți de o avalanșă de informații noi pe care trebuie să le asimilați și de nopțile albe înainte de examene, aspirațiile și proiectele grandioase, petrecerile și prietenii legate – toate împreună vă oferă nenumărate oportunități de a deveni specialiști competitivi și oameni mărinoși.

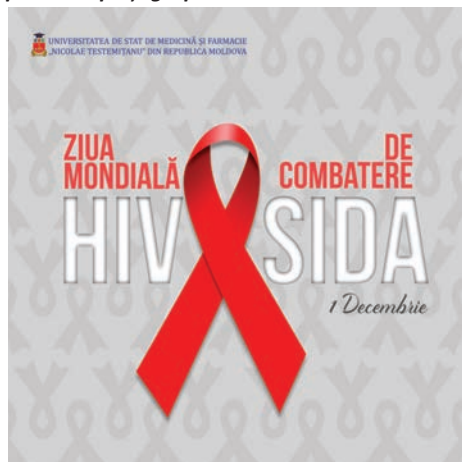
Stimați studenți, Vă dorim să vă mențineți entuziasmul, perseverența, altruismul, spiritul noutății, încrederea în forțele proprii și dragostea de viață. Să aveți o studenție fericită, bogată în evenimente memorabile, bucurii și succese remarcabile!

Mulți ani frumoși!

Rector Emil Ceban,
profesor universitar, dr. hab. șt. med

Ziua Mondială de Combatere HIV/SIDA

„Egalizare” este sloganul prin care în acest an a fost marcată Ziua Mondială de Combatere HIV/SIDA, la 1 decembrie. În acest context, Organizația Mondială a Sănătății a făcut apel către liderii globali și cetățeni să recunoască și să abordeze inegalitățile ce împiedică progresul în eliminarea sindromului imunodeficienței achiziționate (SIDA) și egalarea accesului la serviciile esențiale pentru virusul imunodeficienței umane (HIV), în special pentru copii și grupurile de risc.

În Republica Moldova, activitățile de informare a populației și mobilizare a eforturilor tuturor părților responsabile și a comunităților în răspunsul la infecția cu HIV s-au desfășurat în perioada 1-21 decembrie 2022, în cadrul cam-

paniei sociale „Testează-te” (Just TEST). Acestea au fost orientate spre:

- Promovarea testării HIV pentru populația generală și grupurile cu risc sporit de infecție, precum și accesului pentru persoanele refugiate din cauza războiului;
- mobilizarea populației generale și a liderilor de opinie pentru promovarea campaniei sociale „Just TEST”;
- promovarea beneficiilor tratamentului antiretroviral (TARV), încurajarea persoanelor HIV pozitive să inițieze TARV și să-l mențină;
- mobilizarea reprezentanților comunităților în realizarea activităților de advocacy;
- reducerea nivelului de discriminare a persoanelor care trăiesc cu HIV și a altor populații cheie și vulnerabile la HIV.

Potrivit Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, în scopul prevenirii transmiterii infecției cu HIV, în Republica Moldova sunt implementate numeroase activități. Grație resurselor considerabile oferite de Fondul Global de Luptă Împotriva SIDA, Tuberculozei și Malariei, în primul semestru al anului curent au fost acordate servicii de prevenire pentru 23 658 de persoane din grupurile cu risc sporit de infecție.

Conform datelor statistice, la 1 ianuarie 2022, cumulativ au fost înregistrate 15128 de cazuri de infecție cu HIV. În perioada ianuarie - octombrie 2022 au fost confirmate 753 de cazuri noi de infecții cu HIV, dintre care 128 de cazuri în raioanele din estul țării. Majoritatea persoanelor depistate cu HIV sunt persoane tinere de vârstă reproductivă, sexual active, predominând calea de transmitere homosexuală.

NU traficului de ființe umane

În contextul Zilei Europene și a Săptămânii de luptă împotriva traficului de ființe umane, marcate în perioada 17-23 octombrie 2022, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a atenționat despre riscurile și consecințele acestui fenomen.

Potrivit datelor oficiale, anual în lume sunt traficate între 600-820 de mii de persoane, plus cele traficate în interiorul țărilor – indicator ce poate atinge cifre de milioane. Circa 70% din numărul persoanelor traficate sunt femei și fete, majoritatea fiind obligate să practice prostituția, 50% din numărul victimelor reprezintă minori care sunt exploatați sexual, impuși să muncească sau le sunt preluate organele.

Traficul de ființe umane este un fenomen complex, abordat din perspectiva criminalității organizate transnaționale, dar și o încălcare gravă a drepturilor omului ce afectează toate statele, inclusiv Republica Moldova. În plus, crizele din ultimele opt luni au sporit vulnerabilitatea persoanelor care pot deveni victime ale traficului în scopuri de prestare a serviciilor sexuale și de exploatare a forței de muncă. Cetățeni din Ucraina și Afganistan sunt expuși riscului de a fi traficați din cauza situației tensionate din țările lor. De asemenea, nu poate fi ignorată și vulnerabilitatea copiilor de a fi

traficați, fiind necesară prevenirea și protecția victimelor și a potențialelor victime cu vârste fragede.

Campania națională Săptămâna de luptă împotriva traficului de ființe umane a ajuns la

cea de-a noua ediție și reprezintă un instrument important de informare cu scopul conștientizării riscurilor și prevenirii cazurilor de trafic de oameni.

Fii responsabil – renunță la tutun acum

În situația în care în ultima perioadă se atestă o utilizare masivă a țigărilor electronice în rândul adolescenților și persoanelor cu vârstă tânără, specialiștii în domeniul sănătății publice bat alarma! Este demonstrat faptul că nicotina din țigările electronice este un aditiv ce creează rapid dependență și poate afecta grav creierul și dezvoltarea normală a copilului. De asemenea, țigările electronice cresc riscul bolilor de inimă și al afecțiunilor pulmonare.

Fii responsabil – renunță acum! – a fost genericul din acest an al Zilei Naționale de Renunțare la Tutun, marcată anual în a treia zi de joi din luna noiembrie, la inițiativa Consiliului Național Coordonator în domeniul Controlului Tutunului. Scopul acțiunii a fost sporirea gradului de conștientizare a populației privind efectele nocive ale consumului de tutun, dar și descurajarea utilizării acestuia sub orice formă.

Potrivit Studiului Global privind Fumatul la Adolescenți (GYTS), realizat în 2019 și făcut public de Agenția Națională pentru Sănătate Publică, prevalența consumului de tutun la elevii din Republica Moldova cu vârsta de 13-15 ani este în creștere și constituie 16,3%, inclusiv a celor care consumă produse din tutun ce nu ard, cu încălzire electrică IQOS – 3,9% și țigărete electronice – 12,7%. Circa 4 dintre 10 elevi (43,2%) interacționează cu alte persoane care fumează în spații și locuri publice și peste un sfert (28,3%) sunt expuși la fumul de tutun la domiciliu.

Unica cale de a evita consecințele consumului de tutun și al produselor conexe este renunțarea la fumat, fapt ce va aduce după sine beneficii tuturor, la orice vârstă, deoarece organismul începe să se recupereze:

- Deja la 20 de minute scade ritmul cardiac și tensiunea arterială;
- după 12 ore, nivelul de monoxid de carbon din sânge scade la normal;

- în 2-12 săptămâni se îmbunătățește circulația sanguină și crește funcția pulmonară;
- pe parcursul a 1-9 luni se diminuează tusea și se normalizează respirația;
- peste un an riscul de boală coronariană scade cu 50%;
- după 5 ani se reduce riscul de accident vascular cerebral;
- peste 10 ani scade în jumătate riscul de cancer pulmonar, comparativ cu cel al unui fumător;
- după 15 ani riscul de boală coronariană este egal cu cel al unui nefumător.

Pentru mai multă informație despre renunțarea cu succes la tutun, accesați platforma: www.prosanatate.md

Pentru a obține acces la servicii de consiliere apelați 0 800 10001 – Linia Verde a Dispensarului Republican de Narcologie.

Aprecierea nivelului zahărului în sânge de Ziua Mondială a Diabetului

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a marcat Ziua Mondială a Diabetului printr-o acțiune de screening rapid a glicemiei la personalul universitar care își desfășoară activitatea în Blocul didactic central. Circa 70 de persoane din diferite subdiviziuni universitare au avut posibilitatea de a-și verifica nivelul zahărului în sânge.

În calitate de asistentă medicală în Secția de endocrinologie a Spitalului Clinic Republican „Timofei Moșneaga” și aspiră la o carieră în domeniul endocrinologiei.

Anul acesta Ziua Mondială a Diabetului s-a desfășurat cu genericul „Acces la îngrijirea diabetului. Dacă nu acum, atunci când?”, accentul fiind pus pe sporirea gradului de conștientizare și prevenire a

ani, precum și recomandări privind alimentația corectă și activitatea fizică – componente ale unui stil de viață sănătos. Pe lângă aceasta, medicul endocrinolog Cristina Rizov a sugerat persoanelor cu care a interacționat să citească minuțios etichetele produselor alimentare din comerț și să opteze pentru cele cu conținut mic de carbohidrați și glucide, deoarece anume aceste componente dau senzație de sațietate de moment, dar ulterior provoacă o poftă mai mare de mâncare. Anume aceasta conduce la acumularea caloriilor și adăugarea în greutate, iar supraponderabilitatea constituie unul dintre riscurile de dobândire a diabetului zaharat. În același timp, medicul endocrinolog a informat că cea mai bună modalitate de a te menține activ și sănătos este să faci mișcare cel puțin 30 de minute pe zi.

Membrii comunității universitare au apreciat inițiativa Catedrei de endocrinologie de a le testa glicemia – un control foarte simplu, dar care necesită timp pentru deplasare la centrele specializate. De aceea, angajații Universității au venit cu propunerea de a repeta acțiunea în fiecare an.

Acțiunea a fost organizată de reprezentanta Catedrei de endocrinologie – conf. univ. Cristina Rizov și Jana Rotarciuc, studentă în anul VI la Facultatea de Medicină nr.1. Studenta activează de doi ani

acestei boli. În acest context, în paralel cu screeningul glicemiei, personalul universitar a primit materiale informative, inclusiv un scor de apreciere a riscului de a dezvolta diabet zaharat în următorii 10

Ziua Internațională a Științei pentru Pace și Dezvoltare

Ziua Internațională a Științei pentru Pace și Dezvoltare, sărbătorită anual pe 10 noiembrie, constituie un prilej pentru a evidenția rolul primordial al științei în dezvoltarea durabilă a societății.

Știința este domeniul care include nu doar cercetători și oameni de știință din laboratoare, ci și pe toți cei care contribuie la dezvoltare și progres prin cercetare și inovare – cadre didactice și științifico-didactice, studenți, medici rezidenți și studenți-doctoranzi ș.a.

Trăim o perioadă a schimbărilor majore la nivel global în toate sferile de activitate și este esențial ca știința să devină o forță motrice în serviciul umanității, dar în niciun caz una distructivă.

Stimați savanți consacrați, tineri cercetători și inventatori, Vă îndemnăm să perseverați și să vă uniți vocile pentru triumful Păcii și salvarea planetei, în scopul asigurării unui viitor sigur pentru generațiile actuale și ulterioare.

În acest context, exprimăm gratitudine

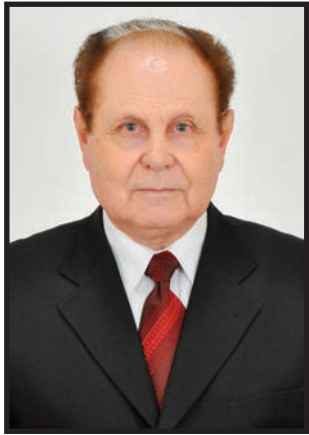
pentru consacrare și perseverență tuturor celor implicați în activitatea de cercetare. Vă dorim multă sănătate, inspirație și noi forțe creatoare,

proiecte de succes și realizări notabile pe segmentul științific, bunăstare și armonie alături de oamenii dragi.

A trecut în eternitate profesorul Ion Corcimar

Profesorul Ion Corcimar, dr. hab. șt. med., fost șef al Catedrei de hematologie, oncologie și terapie de campanie, medic hematolog de categorii superioară – un nume notoriu al medicinei moldave, cavaler al Ordinului Republicii și Gloria Muncii, s-a stins din viață la 23 octombrie 2022.

S-a născut la 22 mai 1938 în satul Baraboi, raionul Rîșcani. Cunoștințele temeinice le-a acumulat la Școala Medie din satul natal – unica în raion în acea perioadă. Între anii 1955-1961 își face studiile la Facultatea de Medicină Generală, Institutul de Stat de Medicină din Chișinău, pe care l-a absolvit cu mențiune.

Debutază în cariera profesională ca medic la Spitalul de Circumscripție din satul Pîrjota, raionul Rîșcani, unde, la scurt timp, i-a fost încredințată funcția de medic-șef (1962-1963). În anul 1963, conform deciziei Ministerului Sănătății a fost selectat pentru a-și continua studiile de doctorat la Institutul Central de Hematologie și Transfuzie a Sângelui, subordonat Ministerului Sănătății al URSS. Teza de doctor în științe medicale a susținut-o în 1966, la vârsta de 28 de ani, fiind repartizat la Institutul Oncologic din Chișinău, unde a activat în funcțiile de: cercetător științific superior, secretar științific, șef al Secției de hematologie – sub-

diviziune fondată chiar de Ion Corcimar. Ulterior, în cadrul acestei secții este creat Centrul Hematologic, Domnia Sa fiind ales șef, prin concurs. Astfel s-a conturat serviciul de hematologie în țara noastră, activitatea acestuia fiind axată pe elaborarea metodelor de diagnostic al limfoamelor maligne. Rezultatele obținute au stat la baza tezei de doctor habilitat în științe medicale, intitulată „Patomorfologia clinică a limfoamelor non-Hodgkin” și susținută în anul 1989 la Centrul Hematologic al Academiei de Științe Medicale din Moscova.

Începând cu anul 1969 a activat ca specialist principal netitular în hematologie și transfuziologie al Ministerului Sănătății și președinte al Societății Hematologilor și Transfuziologilor din Republica Moldova. Între anii 1988-1994 a fost șef al Secției de hematologie a Institutului de Cercetări Științifice în Medicina Preventivă și Curativă din Chișinău.

În 1991 și-a început activitatea la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” în funcția de șef al Catedrei de hematologie și terapie de campanie, la inițiativa sa fiind instituită subdiviziunea didactică. Ulterior, aceasta a fost comasată cu cea de Oncologie și redenumită în Catedra de hematologie, oncologie și terapie de campanie (actualmente Disciplina de hematologie), pe care a condus-o în mod responsabil timp de 22 de ani. Pe tot parcursul activității la Alma Mater, a participat la elaborarea și actualizarea programelor de instruire pentru studenți și practicieni, contribuind la formarea a zeci de generații de medici și la educația continuă a hematologilor.

În colaborare cu echipa Catedrei de obstetrică și ginecologie, condusă pe atunci de academicianul Gheorghe Paladi, a studiat hemostaza la gravidele cu gestoză tardivă, în operația cezariană și la paciențele cu moartea intrauterină a fătului.

În baza acestor rezultate au fost elaborate măsuri de profilaxie și de tratament a hemoragiilor obstetricale coagulopatie.

Rezultatele cercetărilor științifice obținute de profesorul Corcimar sunt reflectate în 457 de lucrări, inclusiv 10 monografii, cursurile „Hematologie clinică” și manualul „Hematologie” pentru studenți, 9 recomandări metodice pentru medici, trei brevete de invenție și 37 de inovații. De asemenea, a contribuit la pregătirea a 13 doctori în științe medicale. În același timp, a fost membru al colegiilor de redacție al Revistei „Curierul medical” și al „Buletinului Academiei de Științe a Moldovei. Științe Medicale”, membru al Consiliului de expertiză al Comisiei Superioare de Atestare a Republicii Moldova.

În anul 1995 i se conferă titlul de membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei.

Pentru merite deosebite în domeniul ocrotirii sănătății, perfecționarea procesului curativ-profilactic, pregătirea specialiștilor de înaltă calificare și activitate metodică-organizatorică intensă, contribuție la implementarea metodelor moderne de tratament, profesorul universitar Ion Corcimar a fost apreciat cu insigna *Eminent al Ocrotirii Sănătății* a Ministerului Sănătății al URSS, Ordinul *Drapelul Roșu de Muncă*, Ordinul *Gloria Muncii*, Medalia *Dimitrie Cantemir*, Laureat al Premiului de Stat, *Ordinul Republicii*, Medalia aniversară a USMF „Nicolae Testemițanu” – 75 de ani de calitate, *exceleță și performanță* ș.a.

Profesorul Ion Corcimar a fost un specialist exigent, competent și onest, care și-a dedicat întreaga sa viață profesiei și oamenilor. Fie-i odihna lină și amintirea veșnic vie în memoria colegilor și a discipolilor, a tuturor celor care l-au cunoscut sau care au avut șansa de a fi tratați de renumitul medic hematolog.

Un ultim omagiu profesorului Nicolae Opopol

Comunitatea Universității de Stat de Medicină „Nicolae Testemițanu” este profund îndurerată de trecerea în eternitate a profesorului universitar Nicolae Opopol, doctor habilitat în științe medicale, fost șef al Catedrei de igienă și epidemiologie, membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei, specialist notoriu în domeniul medicinei preventive.

S-a născut la 9 februarie 1938 în comuna Bîrnova, raionul Ocnița. În anul 1960 susține cu succes examenul de admitere și este înmatriculat la Institutul de Stat de Medicină din Chișinău (ISMC), unde, împreună cu alți 10 tineri, a fost selectat pentru a-și continua studiile la Facultatea de Medicină Preventivă a Institutului de Stat de Medicină din orașul Dnepropetrovsk, Ucraina.

În anul 1966, după absolvirea cu mențiune a facultății, a revenit în țară și, la recomandarea Consiliului științific al facultății, a fost angajat în funcția de cercetător științific superior la Institutul de Cercetări Științifice în Igienă și Epidemiologie din Chișinău. Aici, Nicolae Opopol a activat sub conducerea ilustrului igienist Victor Vangheli, care l-a încurajat să realizeze primul său proiect științific privind estimarea stării de nutriție a populației rurale din Moldova. Rezultatele obținute au avut o mare valoare științifică și practică, ce au stat la baza tezei de doctor în științe medicale, susținută cu brio la ISMC, în anul 1971.

În perioada 1971-1975 a activat în Serviciul sanitaro-epidemiologic în calitate de medic-șef, revenind mai apoi la Institutul de Cercetări Științifice în Igienă și Epidemiologie, unde devine șef de laborator și realizează câteva proiecte, inclusiv pe segmentul alimentației copiilor instituționalizați. Între timp își continuă studiile la Facultatea Internațională de Sănătate Publică a Institutului Central de Perfecționare a Medicilor din orașul Moscova, pe care îl absolvă în 1977, studiind și limba engleză.

Odată cu reorganizarea instituțiilor științifice din republică, este ales șef al Laboratorului Toxicologie Alimentară, iar între anii 1988-1992 – șef al Secției de igienă la Institutul de Cercetări Științifice în Medicină Preventivă și Clinică a Ministerului Sănătății.

În anul 1992 fondează Catedra de igienă și epide-

miologie la USMF „Nicolae Testemițanu” în cadrul Facultății de Perfecționare a Medicilor. În 1994, Comisia Superioară de Atestare a Republicii Moldova îi conferă titlul științifico-didactic de profesor universitar. Un an mai târziu, este ales membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei.

Savantul Nicolae Opopol a fost promotorul reformelor în serviciul de medicină preventivă, contribuind la crearea Centrului Național Științifico-Practic de Igienă și Epidemiologie, redenumit Centrul Național Științifico-Practic de Medicină Preventivă (CNŞPMP) în 1998. În perioada 1995-2003, a exercitat funcția de prim-vice-direc-tor general al CNŞPMP și cea de adjunct al medicului-șef sanitar de stat, fiind responsabil de supravegherea sanitară preventivă și curentă și de sectorul științific.

Între anii 1992-2012 exercită funcția de specialist principal netitular în domeniul igienei al Ministerului Sănătății al Republicii Moldova, concomitent îndeplinind mai multe

funcții obștești. Convinși de importanța practică și teoretică a medicinei preventive, fiind pasionat de cercetare și activitate didactică, elaborează metodologii moderne, în conformitate cu rigorile internaționale și recomandările Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), ce au fost implementate cu succes în știința și practica autohtonă. De asemenea, a fost antrenat în activitatea didactică, în special în domeniul educației continue a specialiștilor din cadrul Serviciului de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice.

Directia științifică de bază a prof. Opopol a fost sănătatea publică, în particular sănătatea mediului, nutriția umană și toxicologia. Pe parcursul activității sale științifice, a publicat peste 400 de lucrări, inclusiv șapte monografii. A pregătit 13 doctori în științe medicale și doi doctori habilitați. A organizat numeroase conferințe științifice la care a fost abordată problema sănătății în relație cu mediul ambiant și a participat la manifestări științifice importante la nivel republican și internațional.

Pentru merite deosebite în activitatea medicală, științifică și didactică, profesorul universitar Nicolae Opopol a fost apreciat cu insigna *Eminent al Ocrotirii Sănătății*, medaliile „Pentru munca curajoasă” și „Veteran al Muncii”, Diploma de Onoare a Prezidiului Suprem al RSSM, Ordinul „Gloria Muncii”, Insigna și Certificatul de Înaltă Apreciere a OMS, Diploma Prezidiului AȘM, medaliile „Dimitrie Cantemir” și „Meritul Științific” clasa II, medalia aniversară a USMF „Nicolae Testemițanu” 75 de ani de calitate, *exceleță și performanță* ș.a.

Amintirea profesorului Nicolae Opopol va trăi în memoria colegilor, a discipolilor și a tuturor celor care l-au cunoscut – un Om onest, un profesionist remarcabil în domeniul medicinei preventive, care s-a consacrat profesiei și sănătății publice – un model demn de urmat de către generațiile tinere.

In memoriam academicianul Nicolae Testemițanu

„In memoriam Nicolae Testemițanu” a fost genericul sesiunii comemorative dedicate ilustrului organizator al ocrotirii sănătății, eminent savant și pedagog, care s-a desfășurat la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” în data de 18 octombrie 2022. Evenimentul a deschis șirul manifestărilor aniversare organizate în contextul Zilelor Universității.

Sesiunea comemorativă a fost inaugurată de către rectorul Emil Ceban, care a vorbit audienței despre dimensiunea personalității profesorului Nicolae Testemițanu – exponentul promoției de aur a Universității. „Calitățile deosebite de lider și virtuțile înalte l-au caracterizat în rolul de șef de grupă, fiind student, de medic-șef al Spitalului Clinic Republican – funcție deținută la vârsta de doar 28 de ani, de rector al Institutului de Stat de Medicină din Chișinău – la 32 de ani și de ministru al sănătății – la 36 de ani. Istoria universității noastre are o singură celebrată de asemenea rang și nu știm când vom avea alta, deoarece asemenea personalități se nasc o dată la câteva sute de ani. Datoria

noastră este să cinstim cu un respect aparte memoria profesorului Nicolae Testemițanu pentru reformele inițiate în sistemul de sănătate, ce sunt la fel de actuale și în prezent. Tot ce am moștenit este valoros și necesar, aceste performanțe fiind în beneficiul medicinei, chiar dacă între timp aceasta a evoluat considerabil”, a accentuat rectorul Ceban.

Moderatoarea evenimentului, conferențiarul universitar Elena Raevschi, șefa Catedrei de medicină socială și management „Nicolae Testemițanu”, a evidențiat aportul eminentului înaintaș pentru învățământul superior medical, dar și pentru ocrotirea sănătății, care va rămâne cea mai strălucită pagină în istoria medicinei. „Profesorului Testemițanu îi revine pionieratul în realizarea strategiei de formare a cadrelor medicale naționale prin argumentarea conceptului de pregătire continuă a medicilor și farmaciștilor. De asemenea, Domniei Sale îi aparține rolul de lider în elaborarea conceptului de organizare a asistenței medicale specializate populației rurale la locul de trai, iar în calitate de ministru al sănătății – la fortificarea sistemului național de sănătate prin implementarea metodelor

contemporane de tratament”.

Potrivit academicianului Stanislav Groppa, prorector pentru activitatea de cercetare, „un neam este puternic prin reprezentanții săi, iar o universitate – prin personalitățile remarcabile care și-au adus aportul la dezvoltarea instituției, au fondat școli și au deschis căi spre viitor. Suntem norocoși și ne mândrim că suntem discipoli

lii marelui Nicolae Testemițanu, considerat simbol al Moldovei și al profesionalismului, dar avem și responsabilitatea deosebită de a păstra moștenirea medicinei pe care ne-a lăsat-o, de a asigura continuitatea activității și realizărilor sale și de a-i cinsti memoria”.

Julian Grosu, conferențiar universitar și discipol al ilustrului savant, a menționat că sănătatea fizică și spirituală a neamului au fost două valori fundamentale pentru Nicolae Testemițanu, personalitate de o proverbială omenie.

„Contribuția savantului la dezvoltarea teoriei și practicii medicale, lucrările sale în domeniul sănătății publice și ma-

dotat cu o fantastică putere de a se orienta și de a reține esențialul, va străluci puternic în constelația medicilor iluștri ai Republicii Moldova”, a subliniat Julian Grosu.

În opinia unui alt discipol, profesorul Dumitru Tintuc, „personalitatea savantului e asemeni unui munte care poate fi contemplat de la distanță pentru a-i vedea toată mărția, specificul activității creatoare și spiritul de sacrificiu. Este o personalitate complexă, care s-a eternizat prin opera sa bazată pe adevăr și frumos, binele filantropic și echitatea socială, a promovat talentele tinere în domeniul medical și a pus fundamentul instituțiilor medicale și al întregului sistem de sănătate din țară”.

Și prof. Fiodor Grejdean a evidențiat faptul că Nicolae Testemițanu a fost un patriot al medicinei naționale, care considera că *nu cuvintele mari, ci faptele concrete definesc dragostea de țară*.

Potrivit profesorului Viorel Prisăcari, *Nicolae Testemițanu este unicul patriot rămas în istorie datorită curajului civic și care s-a consumat pentru viitor*. Ilustrul savant a pledat pentru introducerea limbii române la predarea și forma-

rea specialiștilor autohtoni, a deschis facultăți pentru acordarea asistenței medicale specializate, a optat pentru perfecționarea cadrelor peste hotare și susținerea unui număr impunător de teze de doctorat, astfel contribuind la dezvoltarea potențialului științifico-didactic al Institutului de Medicină.

Actualul șef al Catedrei de ortopedie și traumatologie, profesorul Nicolae Caproș, a evidențiat faptul că Nicolae Testemițanu a fost un titan al medicinei moderne, care a contribuit substanțial la dezvoltarea serviciului de ortopedie și traumatologie în Republica Moldova, a pus bazele conservării țesuturilor în țara noastră, ulterior această practică fiind implementată în activitatea curativă.

Cu acest prilej, Biblioteca Științifică Medicală a vernisat o expoziție de carte pe tema „Viața și activitatea ilustrului organizator al ocrotirii sănătății, eminent savant și pedagog Nicolae Testemițanu”, și alta de fotografie.

Evenimentul a culminat cu depuneri de flori la bustul distinsului înaintaș, amplasat în curtea Blocului didactic central al Universității.

Burse pentru studenții merituosi din partea statului

Cinci studenți ai Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” vor primi un ajutor financiar din partea statului sub formă de burse pentru merite deosebite.

Tinerii merituosi, apreciați de Guvernul Republicii Moldova, care vor beneficia de Bursa Guvernului, Bursa Republicii și Bursa Președintelui, în anul de studii 2022-2023, sunt:

Nicoleta Bucșa – studentă în anul IV, programul de studii Asistență medicală generală, Facultatea de Medicină nr. 1 – Bursa Republicii, în mărime de 1755 de lei;

Daniela Machidon – studentă în anul V, programul de studii Medicină, Facultatea de Medicină nr. 1 – Bursa Președintelui Republicii

Moldova, în mărime de 1595 de lei lunar;

Eugeniu Valic – student în anul V, programul de studii Medicină, Facultatea de Medicină nr. 1 – Bursa Guvernului, în mărime de 1460 de lei;

Liliana Vengher – studentă în anul VI, programul de studii Medicină, Facultatea de Medicină nr. 1 – Bursa Guvernului;

Rodica Răduță – studentă în anul IV, programul de studii Farmacie, Facultatea de Farmacie – Bursa Guvernului.

Bursele sunt acordate lunar studenților care își realizează studiile cu frecvență la zi și care au obținut, în sesiunea de vară a anului precedent de studii, o medie a notelor nu mai joasă de „9” în domeniile de studiu tehnic, agrar, economic, medical, militar, drept și real și nu mai mică de „9,5” în alte domenii de studiu, precum și pentru participare în activități educaționale, de cercetare, culturale și sportive etc. În total, 52 de studenți de la universitățile din țară se vor bucura de burse din partea statului.

Felicitări bursierilor noștri și le dorim noi performanțe în viitor!

Daniela Ciobanu – câștigătoarea bursei Ștefan PLUGARU

Daniela Ciobanu, studentă în anul III la specialitatea Sănătate publică, Facultatea de Medicină nr.1 a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, a câștigat bursa Ștefan PLUGARU, în valoare de 20 mii lei. Bursa a fost instituită de membrii familiei remarcabilului savant și pedagog Ștefan Plugaru, fost decan al Facultății de Medicină Preventivă, cu scopul de a susține studenții de la programul Sănătate publică.

Potrivit rectorului Emil Ceban, pe parcursul celor 77 de ani de activitate, universitatea noastră s-a remarcat prin cadre științifico-didactice de valoare, printre care se numără și distinsul profesor Ștefan Plugaru. Întreaga sa viață și activitate s-a condus după mottoul *Grăbiți-vă să faceți bine!*

Cu multă dedicare și responsabilitate, profesorul Ștefan Plugaru a exercitat funcțiile de: decan al Facultății de Medicină Generală, ulterior decan al Facultății de Medicină Preventivă (timp de 12 ani), șef al Catedrei de microbiologie, virusologie și imunologie, precum și de director al Colegiului Republican de Medicină (timp de 10 ani). „Prin susținerea materială a tinerilor merituosi, care urmează să devină specialiști în sănătate publică, se aduce și un omagiu renumitului savant Ștefan Plugaru în semn de apreciere a contribuției sale la dezvoltarea sistemului național de sănătate”, a subliniat rectorul Emil Ceban.

Bursa se oferă studenților de la programul de studii Sănătate publică din anii III-V, cu merite academice, participare activă în cercetarea științifică extracurriculară și voluntariat pentru binele comunității, cu scopul promovării

Daniela Ciobanu, deținătoarea bursei „Ștefan PLUGARU”, ediția 2022, a menționat că se simte onorată pentru încrederea care i-a fost oferită: „Renumitul profesor Ștefan Plugaru constituie pentru noi, studenții, o sursă de inspirație și de motivație permanentă de a dori să excelezi, de a munci mai mult și de a obține rezultate frumoase. Îmi voi da silința să fiu un specialist bun în sănătate publică și să nu Vă dezamăgesc, iar grija pentru societate va fi prioritatea mea. Îi îndemn pe toți studenții de la programul *Sănătate publică* să tindă spre mai mult și să dorească să facă o schimbare în Republica Moldova”.

Cu un mesaj motivațional a venit și Angela Cazacu-Stratu, prodecan, responsabil pentru programul de studii Sănătate publică: „Datorită acestei burse puteți să vă puneți în evidență rezultatele muncii voastre cotidiene, să participați la forumuri științifice, acțiuni de voluntariat și extracurriculare. Vă invit să fiți la fel de implicați și să vă manifestați pentru ca într-un final să vă realizați visul de a deveni specialiști buni în sănătate publică. Această bursă este pentru cei ambițioși, pentru cei care au perseverență, ingeniozitate și nu se tem să încerce ceva nou”.

Gala Elitelor Medicale 2022

Cadre didactico-științifice de la USMF „Nicolae Testemițanu” au devenit laureați ai Galei Elitelor Medicale 2022 – festivitatea personalităților medicale românești și internaționale la care este celebrată excelența în domeniul sănătății. Evenimentul a fost organizat în data de 4 noiembrie 2022 la Iași, România.

Potrivit organizatorilor, la ediția din acest an a fost marcată recunoașterea și aprecierea actului medical și a performanțelor științifice, profesionalismul și eforturile depuse constant în activitatea desfășurată, precum și managementul performant și devotamentul față de profesie.

Printre laureați se numără rectorul USMF „Nicolae Testemițanu”, profesorul Emil Ceban, care a fost premiat pentru activitatea de management și contribuția la dezvoltarea sistemului medical din Republica Moldova.

Academicianul Gheorghe Ghidirim, profesor universitar la Catedra de chirur-

gie nr. 1 „Nicolae Anestiadi”, a fost distins cu Premiul pentru întreaga activitate medicală. „Gratitudinea mea se îndreaptă către toți cei care au apreciat activitatea mea de-o viață pe tărâmul medicinei și științei medicale, dar managementul pe care l-am dezvoltat într-un domeniu pe cât de nobil, pe atât de responsabil și asumat. Premiul are o semnificație deosebită pentru mine și prin faptul că mi se acordă în orașul meu de suflet – dragul meu Iași de care mă leagă foarte multe amintiri frumoase, precum și relațiile cu medicii chirurși cu care am colaborat de-a lungul timpului”, a menționat renumitul chirurg.

Angela Tomacinschi, asistent universitar la Catedra de medicină de familie, medic-șef al Clinicii Universitare de Asistență Medicală Primară a USMF „Nicolae Testemițanu”, a fost menționată la categoria *Cel mai bun medic de familie*.

Și conf. univ. Oleg Solomon, decan al Facultății de Stomatologie, a fost premiat în calitate de președinte al Asociației

Stomatologilor din Republica Moldova la nominalizarea *Cea mai dinamică societate medicală*.

Gala Elitelor Medicale 2022 a reunit peste 400 de personalități marcante din domeniul sănătății – cadre medicale și universitare recunoscute și apreciate pe plan internațional, societăți medicale, reprezentanți ai mediului politic decizional, diplomatic și administrativ, oameni de afaceri, lideri de opinie, jurnaliști și reprezentanți ai asociațiilor de pacienți.

Hans Bjorn Bakketeig – Doctor Honoris Causa al USMF „Nicolae Testemițanu”

Senatul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” i-a decernat titlul onorific Doctor Honoris Causa dlui Hans Bjorn Bakketeig, specialist remarcabil în Optometrie – recunoscut atât în Norvegia, cât și în întreaga lume. Ceremonia a avut loc în data de 20 octombrie 2022.

În Laudatio, rectorul Emil Ceban a prezentat parcursul profesional de succes al dlui Bjorn Bakketeig, evidențiind contribuția sa substanțială la inițierea Programului de colaborare între USMF „Nicolae Testemițanu” și Universitatea de Sud-Est din Norvegia, susținut de Guvernul Regatului Norvegiei prin intermediul Centrului Norvegian pentru Cooperare Internațională în Educație. Acest fapt a permis lansarea programului de studii de licență *Optometrie* (în anul 2017) și a programului de masterat *Optometrie clinică* (în anul curent), dotarea Catedrei de oftalmologie și optometrie cu echipament modern pentru diagnostic și tratament, organizarea schimbului de experiență pentru cadrele didactice și a stagiilor practice ale studenților optometriști în Norvegia, și dezvoltarea serviciului oftalmologic în țara noastră.

Instruirea continuă a specialiștilor în domeniu a fost o prioritate în activitatea sa în Republica Moldova. În colaborare cu Centrul „LOW VISION”, Catedra de oftalmologie și optometrie a USMF „Nicolae Testemițanu”, Brien Holden Vision Institut din Australia, Organizația Optometry Giving Sight din Norvegia, Domnia Sa a desfășurat trei

cursuri de optometrie pentru medicii rezidenți și medicii oftalmologi, 10 seminarii tematice și cursuri de instruire privind metodele de evaluare a vederii funcționale și strategiile de îmbunătățire a performanței vizuale cu dispozitive optice pentru medicii oftalmologi din toată țara.

Profesorul Valeriu Cușnir, șef al Catedrei de oftalmologie și optometrie, și-a exprimat recunoștința față de expertul norvegian pentru timpul acordat Republicii Moldova, inclusiv pentru dotarea subdiviziunii didactice pe care o conduce cu utilaj oftalmologic performant. Domnia Sa a accentuat că grație oftalmologului Hans Bjorn Bakketeig, au fost dotate 45 de spitale și policlinici cu echipament oftalmologic performant, mobilier specializat și

oferite multe alte ajutoare ce servesc la asigurarea asistenței calitative populației.

„Nu există oftalmolog sau optometrist în Republica Moldova care să nu cunoască cine este Hans Bjorn. Aflându-se aici de două decenii, a reușit să străbată țara în lung și-n lat, descoperind problemele din sistem, dar și frumoasele tradiții pe care le avem. Misiunea noastră în continuare este să valorificăm acele echipamente performante, dar și instruirile de care am beneficiat cu toții”, a menționat profesorul Eugeniu Bendelic, șef al Catedrei de oftalmologie.

Potrivit Tatiane Ghidirimschi, directoarea Centrului de Reabilitare Medico-Socială pentru Persoane cu Vedere Slabă „LOW VISION”, Hans Bjorn este un profesionist desăvârșit, un coleg receptiv, deschis, discret în același timp, un manager și un lider dedicat, un bun familist și un model de altruism.

Hans Bjorn Bakketeig a adresat mulțumiri Senatului USMF „Nicolae Testemițanu” pentru titlul acordat și încrederea oferită și a accentuat că studiile oferite de USMF „Nicolae Testemițanu” sunt la nivel european, și este esențial de a stimula și motiva în continuare tinerii să opteze pentru programul de studii Optometrie. „Dezvoltarea acestei specialități va duce la îmbunătățirea asistenței oftalmologice acordate populației și la diminuarea problemelor oculare ale populației. Eu și organizația pe care o reprezint *Îmi pasă Norvegia* ne dorim să fim în continuare o parte a protecției văzului în Republica Moldova și să menținem această frumoasă cooperare”, a afirmat Hans Bjorn.

Gala Laureatilor USMF

Zilele Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova au culminat cu Gala Laureatilor. În cadrul evenimentului au fost premiați învingătorii concursurilor: Impactul activității de cercetare, Cel mai activ inovator și Profesorul anului 2022 – desemnarea cadrelor didactice cu cele mai înalte performanțe academice. Ceremonia s-a desfășurat în data de 21 octombrie curent.

Festivitatea a fost inaugurată de către rectorul Universității, profesorul Emil Ceban, care a menționat că „în acest an, aniversarea universității noastre a avut o semnificație deosebită – 95 de ani de la nașterea ilustrului savant și Om de stat Nicolae Testemițanu. Am avut un program amplu de activități, demonstrând, încă odată, spirit de echipă și conlucrare eficientă”, a conchis profesorul Ceban.

În cadrul festivității au fost premiați laureații concursului *Impactul activității de cercetare* – zece cercetători care au publicat articole în reviste internaționale cu factor de impact: *Dumitru Chesov*, dr. șt. med., conferențiar universitar la Disciplina de pneumologie și alergologie (European Respiratory Journal – Factorul de impact (FI) – 16.671); *Elena Chesov*, studentă-doctorand, asistent universitar la Catedra de biologie moleculară și genetică umană (European Respiratory Journal – FI 16.671); *Pavel Leahu*, student-doctorand, asistent universitar la Catedra de neurologie nr. 2 (Brain Stimulation – FI 8.955); *Dumitru Ciolac*, dr. șt. med., cercetător științific în Laboratorul de neurobiologie și genetică medicală (Brain Communications – FI 7.0); *Andrei Bradu*, dr. șt. med., asistent universitar la Catedra de urologie și nefrologie chirurgicală (Investigative Radiology – FI 6.22); *Dumitru Casian*, dr. hab. șt. med., conferențiar universitar, șef al Catedrei de chirurgie generală-semiologie nr.3 (European Journal of Vascular and Endovascular Surgery – FI 5.32); *Olga Gavriluc*, studentă-doctorandă, Catedra de neurologie nr. 2 (Parkinsonism & Related Disorders – FI 3.9); *Mariana Ulinici*, studentă-doctorandă, asistent universitar la Disciplina de microbiologie și imunologie (Life – FI 3.81); *Alexandru Corlăteanu*, dr. hab. șt. med., conferențiar universitar, șef al Disciplinei de

pneumologie și alergologie (Respiratory Medicine – FI 3.415); *Ala Paduca*, dr. șt. med., conferențiar universitar la Catedra de oftalmologie (BMC Medical Informatics and Decision Making – FI 2.796).

Festivitatea a continuat cu decernarea diplomelor învingătorilor concursului *Cel mai activ inovator*, care au participat la Expoziția virtuală „Realizări în domeniul cercetării și inovării în anii 2021-2022”: *Sulaiman Alsaliem*, dr. șt. med., cercetător științific principal la Catedra de oftalmologie; *Liliana Lupașco*, dr. hab. șt. med., cercetător științific principal în Laboratorul de gastroenterologie; *Andrei Pădure*, dr. hab. șt. med., conferențiar universitar, șef al Catedrei de medicină legală.

În cadrul ceremoniei au fost premiați și învingătorii concursului „Profesorul anului 2022”. Astfel, la categoria *Conferențiar universitar* au fost menționați *Ion Codreanu*, dr. hab. șt. med., Catedra de radiologie și imagistică, și *Vasile Musteață*, dr. șt. med., Disciplina de hematologie, Departamentul Medicină Internă.

La categoria *Asistent universitar* au fost premiate: *Elena Danici*, dr. șt. farm., Catedra de chimie farmaceutică și toxicologică, și *Stela Racoviță*, Catedra de biologie moleculară și genetică umană.

Sincere felicitări laureaților! Le dorim sănătate, ascensiuni și realizări notabile în cariera profesională!

Balul Bobocilor USMF 2022

Rochii retro, smokinguri, pene și pălării, note de jazz, culoare și spectacol de zile mari! Toate acestea au creat atmosfera concursului Balul Bobocilor USMF 2022 – cel mai așteptat eveniment al medicinistilor, în special al celor admiși în primul an de studii la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”. Festivitatea a avut loc la 18 octombrie și s-a desfășurat cu genericul A little party never hurt nobody.

Balul Bobocilor USMF a fost inaugurat de către rectorul USMF „Nicolae Testemițanu”, profesorul Emil Ceban, care a venit cu un mesaj de salut: „Dragi medicinisti,

te, trofeul a fost ridicat de către studenții Facultății de Medicină nr. 1 – Victor Șindirinschi și Marișă Svistun. De asemenea, pe podium au urcat echipele formate din: Victor Rusanovschi și Cristina Gudumac, Facultatea de Stomatologie (locul II), Egor Făurean și Paula Iepure, Facultatea de Farmacie (locul III). Locul IV le-a revenit reprezentanților programului de studii Sănătate publică – Vlad Pislariuc și Gloria Iliescu, Facultății de Medicină nr. 1 – Liviu Tătaru și Ecaterina Bahov, și Facultății de Medicină nr. 2 – Dreyah Candice Dympep și Chiru Gowda.

În final, prorectorul pentru activitate socială Marcel Abraș a

sunteți cei mai buni absolvenți ai liceelor din țară, ne mândrim cu voi, studenții noștri, și sperăm că veți fi cei care veți contribui la dezvoltarea sistemului de sănătate”.

La concurs au participat șase echipe de studenți de la toate facultățile (Medicină nr. 1 și nr. 2, Stomatologie, Farmacie) și programul de studii Sănătate publică.

Conform rezultatelor celor trei probe la care au fost evaluați bobocii: prezentarea, tema pentru acasă și proba de ingeniozitate,

mulțumit studenților că au ales să învețe la cea mai prestigioasă Universitate din țară și a felicitat participanții pentru curajul de care au dat dovadă în concurs, îndemnându-i să mențină aceeași cutezanță întreaga lor viață, pentru că în medicină este nevoie de multă inteligență și curaj.

Felicitări participanților pentru creativitate și talent! Iar tuturor bobocilor le urăm mari succese și ani frumoși de studenție!

Alma Mater – vicecampioană la armwrestling printre universități

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a obținut locul II la Campionatul Național Universitar de Armwrestling 2022, ediția a 3-a, organizat de către Federația Moldovenească a Sportului Studentesc și a Veteranilor Sportului și de Federația Sportivă de Armwrestling din Republica Moldova. La competiția din 12 noiembrie au participat circa 60 de studenți de la 10 universități.

Medicină nr. 2, categoria seniore +65 kg – locul II la ambele brațe; **Ion Tripaduș**, student în anul III la Facultatea de Medicină nr. 1, categoria seniori – 95 kg – locul II la brațul stâng și locul III la brațul drept; **Alina Anand**, studentă în anul IV la Facultatea de Medicină nr. 2, categoria seniore +65 kg – locul III la ambele brațe; **Victor Antir**, student în anul II la Facultatea de Medicină nr. 1, categoria seniori

USMF „Nicolae Testemițanu” a fost reprezentată de către 12 studenți, care au înregistrat următoarele rezultate:

Nicoleta Bodrug, studentă în anul IV la Facultatea de Medicină nr. 1, specialitatea Medicină preventivă, categoria seniore – 65 kg – locul I la ambele brațe;

Cristian Renta, student în anul IV la Facultatea de Stomatologie, categoria seniori – 95 kg – locul I la brațul stâng și locul II la brațul drept;

Karipp Faiha Musthafa, studentă în anul I la Facultatea de

+95 kg – locul III la brațul stâng; **Cristian Ceban**, student în anul II la Facultatea de Medicină nr. 1, categoria seniori – 65 kg – locul IV la brațul stâng;

Cătălin Ceban, student în anul II la Facultatea de Medicină nr. 1, categoria seniori – 65 kg – locul V la brațul stâng.

La campionat au mai participat: Iurie Vrabie, Gheorghe Birsanu, Nicolae Cernei și Sanjoe Snaj Pommany.

Aducem felicitări performențelor și le urăm noi victorii răsunătoare!

Campania Donează sânge, fii erou! a adunat 150 de donatori și circa 70 de litri de produs sangvin

Zilele Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” au fost marcate în acest an și printr-o acțiune de donare de sânge, organizată de Asociația Studenților și Rezidenților în Medicină din Moldova (ASRM). Acțiunea s-a desfășurat în data de 20 octombrie 2022, întrunind atât medicinisti, cât și studenți de la alte instituții de învățământ din capitală, astfel solidarizându-se campaniei naționale Fii erou, donează sânge! lansată de Centrul Național de Transfuzie a Sângelui.

Marian Coștaș, reprezentantul ASRM a declarat că la acțiune au participat 150 de persoane, care au donat circa 70 de litri de produs sangvin. „A devenit deja o tradiție organizarea campaniei Donează sânge, fii erou! – acțiune nobilă prin care toți participanții salvează indirect vieți. Este și o modalitate de a promova

donarea de sânge, în general, și un îndemn pentru cei care mai ezită din anumite motive”, a spus studentul. Parafrazând cuvintele fizicianului Albert

speranță, de a salva o viață?!” Printre donatori am surprins mai mulți studenți originari din India. Mohammed Rabeeh este student în anul V la Faculta-

Einstein, medicinistul a afirmat că „ceea ce faci pentru tine este trecător, ceea ce faci pentru ceilalți rămâne pentru eternitate! Și ce poate fi mai demn și frumos decât a oferi o

tea de Medicină nr. 2 și s-a dovedit a fi un donator fidel. Anual participă la toate acțiunile organizate de ASRM, menționând că pentru el este o plăcere să ajute pe cineva. Colegul său Aslam

Nazeer, care a donat sânge pentru prima dată, a apreciat evenimentul dat drept o acțiune agreabilă ce responsabilizează tinerii să facă fapte bune.

Post-eveniment, administrația Centrului Național de Transfuzie a Sângelui a transmis o scrisoare către conducerea USMF „Nicolae Testemițanu” în care a mulțumit pentru participarea responsabilă a studenților și cadrelor didactice la acțiunea de donare a sângelui. În mesajul de recunoștință se subliniază faptul că „promovarea continuă a donării voluntare de sânge este apreciată drept condiția de bază pentru o securitate transfuzională inofensivă, obiectivul scontat fiind schimbarea atitudinii comunității față de donarea sângelui, care urmează a fi abordată ca un act civil de valoare, iar participarea studenților – viitorilor medici – este un exemplu pentru întreaga societate”.

Tutori pentru noua generație

Studenții din anii IV și V de la Facultatea de Medicină nr. 1 a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” care participă la programul de tutoriat pentru medicinisti din anul I s-au întrunit la prima ședință, în data de 15 noiembrie 2022.

Corina Iliadi-Tulbure, prodecană – responsabilă pentru anul IV, i-a felicitat și le-a mulțumit noilor mentori pentru deschidere și implicare, evidențiind faptul că activitatea de tutoriat le va îmbogăți experiența de viitor și le va crea oportunități suplimentare pentru dezvoltare.

Mihaela Monacu, studentă în anul VI, tutore conducător pentru al treilea an consecutiv, a făcut o prezentare pentru viitorii mentori, prin care le-a evidențiat misiunea, conceptul de tutoriat, avantajele și obligațiile activității, dar a venit și cu sfaturi și teh-

nici eficiente ce urmează a fi aplicate. „Obiectivul nostru principal, în calitate de mentori, este sprijinirea și consilierea studenților din anul I pentru a facilita integrarea lor în învățământul universitar. Cu siguranță, comunicarea cu oamenii nu reprezintă una dintre cele mai ușoare activități, dar astfel obținem experiența necesară utilă profesiei pe care am ales-o – cea de medic”, a declarat medicinista.

La rândul său, Victor Șchiopu, prodecan – responsabil pentru anul I, a încurajat tutorii să-și realizeze misiunea cu prudență, empatie, tact: „Activitatea de mentorat în care v-ați angajat este reciproc avantajoasă. Dumneavoastră îi ajutați pe bobocii să se integreze mai rapid în familia Alma Mater, să depășească obstacolele de orice natură cu care se confruntă în calitate de studenți, iar ei, la rândul lor, vă oferă multă experiență de comunicare și vă dezvoltă

abilități de *leadership*, *time management*, flexibilitate și spirit de echipă”.

Dan Axinti, student în anul V, a menționat că a aplicat la programul de tutoriat

cucuie, metaforic vorbind, dar întotdeauna soluția am găsit-o la studenții mai mari, care mereu au fost receptivi și generosi să-mi ofere sfaturi”.

În anul de studii 2022-

pentru că vrea să-și ajute colegii mai mici: „Pe parcursul acestor ani de studii am avut atât urcușuri, cât și coborâșuri, am făcut multe

2023, în activitatea de tutoriat la Facultatea de Medicină nr. 1 vor fi antrenați 39 de studenți din anii IV și V.

Un student-doctorand al USMF „Nicolae Testemițanu” a excelat la un forum științific din România

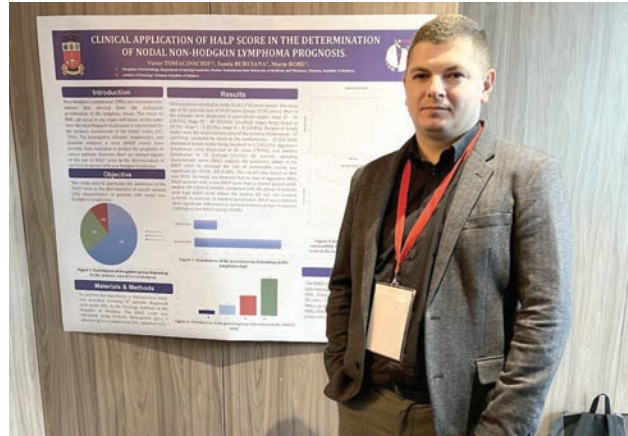
Victor Tomacinschi, student-doctorand și asistent universitar la Disciplina de hematologie, Departamentul Medicină Internă al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, a obținut premiul de excelență la Conferința Națională de Hematologie Clinică și Medicină Transfuzională.

Cea de-a XXVIII-a ediție a avut loc în or. Sinaia, România, în perioada 5-9 octombrie, și a fost organizată de Societatea Română de Hematologie (SRH) și Societatea Națională de Transfuzie Sanguină din România.

Posterul științific al reprezentantului universității noastre pe tema „Utilitatea clinică a scorului HALP în determinarea prognosticului pacienților cu limfoame non-Hodgkin nodale” a fost apreciat de juriu, care i-a oferit Premiul de excelență

al SRH. Posterul a fost elaborat împreună cu coautorii – Sanda Buruiiană și Maria Robu,

în discuție cele mai stringente probleme practice din cursul conduitei terapeutice, ofe-

conferențieri universitari la aceeași disciplină.

Reprezentanții Disciplinei de hematologie au participat și la o serie de sesiuni științifice, în cadrul cărora au fost puse

rindu-se algoritmi exacți de abordare a pacienților cu hemopatii benigne și maligne.

Șefa Disciplinei de hematologie, conferențiarul universitar Sanda Buruiiană, a

menționat că „această colaborare cu reprezentanții societăților hematologice din România va contribui la promovarea spiritului participativ și stimularea inițiativelor tinerilor hematologi, care va aduce după sine excelența științifică încununată cu rezultate de impact asupra reușitei tratamentului pacientului hematologic și, de ce nu, al satisfacției profesionale”.

În cadrul conferinței au fost abordate cele mai moderne metode de tratament cum ar fi: terapii convenționale și prin utilizarea transplantului autolog și allogeneic de măduvă osoasă, utilizarea moleculelor mici (anticorpi monoclonali bispecifici, terapii anti BCMA, tratament prin CAR-T cell) ș.a.

Adresa redacției:
bd. Ștefan cel Mare, 165,
mun. Chișinău,
MD 2004

COLEGIUL DE REDACȚIE:
Silvia CIUBREI Inga MUSTEAȚĂ Natalia ȚIBUH
Aurelia PAHOMEA Ruxanda TUDOREANU Cătălina GÎLCA

Redactor: Galina ȚURCAN
Fotografii: Departamentul Comunicare și Relații Publice

Telefoane de contact:
022 205 235, 022 205 355,
022 237 653
E-mail: relatiipublice@usmf.md

Materialele publicate reflectă
opinia autorilor, care
nu întotdeauna coincide
cu cea a redacției.

Tipografia
Editurii UNIVERSUL
Tipar ofset, com.1634
Tiraj 1000 ex.